

ÅRSREGNSKAPET FOR REGNSKAPSÅRET 2019 - GENERELL INFORMASJON

Enheten

Organisasjonsnummer: 937 893 299
Organisasjonsform: Sparebank
Foretaksnavn: HJARTDAL OG GRANSHERAD SPAREBANK
Forretningsadresse: 3692 SAULAND

Regnskapsår

Årsregnskapets periode: 01.01.2019 - 31.12.2019

Konsern

Morselskap i konsern: Nei

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet: Nei
Benyttet ved utarbeidelsen av årsregnskapet til selskapet: Regnskapslovens alminnelige regler

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet: Åse Kjersti Øverdal
Dato for fastsettelse av årsregnskapet: 30.03.2020

Grunnlag for avgivelse

År 2019: Årsregnskapet er elektronisk innlevert
År 2018: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2019

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 29.04.2021

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
RESULTATREKNESKAP			
Renteinntekter og liknande inntekter			
Renter og liknande inntekter av gjeldsbrev som kan refinansierast i sentralbankar		2 901 000	1 109 000
Renter og liknande inntekter av utlån til og krav på kredittinstitusjonar		106 755 000	92 955 000
Renter og liknande inntekter av utlån til og krav på kundar		6 744 000	4 340 000
Sum renteinntekter og liknande inntekter		116 400 000	98 404 000
Rentekostnader og liknande kostnader			
Renter og liknande kostnader på gjeld til kredittinstitusjonar		12 000	3 000
Renter og liknande kostnader på innskot frå og gjeld til kundar		28 215 000	22 231 000
Renter og liknande kostnader på utskrivne verdipapir		11 140 000	7 892 000
Renter og liknande kostnader på ansvarleg lånekapital	7	2 550 000	1 623 000
Andre rentekostnader og liknande kostnader	8	2 348 000	1 814 000
Sum rentekostnader og liknande kostnader		44 265 000	33 563 000
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		72 135 000	64 841 000
Utbytte og andre inntekter av verdipapir med variabel avkastning			
Inntekter av aksjar, partar og andre verdipapir med variabel avkastning		8 097 000	5 725 000
Inntekter av eigarinteresser i tilknytte selskap			72 000
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapir med variabel avkastning		8 097 000	5 797 000
Provisjonsinntekter og inntekter frå banktenester			
Garantiprovisjon		788 000	790 000
Andre gebyr og provisjonsinntekter		22 849 000	19 863 000
Sum provisjonsinntekter og inntekter frå banktenester	9	23 637 000	20 653 000
Provisjonskostnader og andre kostnader ved banktenester			
Garantiprovisjon		4 003 000	3 946 000
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktenester	9	4 003 000	3 946 000
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapir som er omløpsmiddel			

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikat, obligasjoner og andre renteberende verdipapir		-662 000	-460 000
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjar og andre verdipapir med variabel avkastning			0
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivat		444 000	450 000
Sum netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapir som er omløpsmiddel	6	-218 000	-10 000
Andre driftsinntekter			
Driftsinntekter faste eigedommar		331 000	304 000
Sum andre driftsinntekter		331 000	304 000
Lønn og generelle administrasjonskostnader			
Lønn		16 447 000	16 623 000
Pensjonar	10	1 638 000	1 586 000
Sosiale kostnader		4 167 000	4 477 000
Lønn m.v.		22 252 000	22 686 000
Administrasjonskostnader		17 186 000	16 604 000
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	11	39 438 000	39 290 000
Avskrivningar m.m. av varige driftsmiddel og immaterielle eigedelar			
Ordinære avskrivningar		1 114 000	1 434 000
Sum avskrivningar m.m. av varige driftsmiddel og immaterielle eigedelar	13	1 114 000	1 434 000
Andre driftskostnader			
Driftskostnader faste eigedommar		493 000	495 000
Andre driftskostnader		7 128 000	7 843 000
Sum andre driftskostnader	14	7 621 000	8 338 000
Tap på utlån, garantiar m.m.			
Tap på utlån		3 796 000	7 873 000
Sum tap på utlån, garantiar m.v.	2	3 796 000	7 873 000
Nedskrivning/reversering av nedskrivning av gevinst/tap på verdipapir som er anleggsmiddel			
Nedskrivning/reversering av nedskrivning		-537 000	
Gevinst/tap		41 000	2 159 000

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
Sum nedskrivning/reversering av nedskrivning og gevinst/tap på 6 verdipapir som er anleggsmiddel		-496 000	2 159 000
Resultat av ordinær drift		47 514 000	32 863 000
Skatt på ordinært resultat	15	10 725 000	7 022 000
Resultat av ordinær drift etter skatt		36 789 000	25 841 000
Resultat av ekstraordinære poster		0	0
Resultat for rekneskapsåret	21	36 789 000	25 841 000
Overføringer og disponeringar			
Utbytte på aksjar/utbytte på grunnfondsbevis		2 400 000	2 800 000
Overført til fond i sparebanken		31 596 000	22 125 000
Overført til gåvefond og/eller gaver		1 000 000	600 000
Overført til utjamningsfond		1 793 000	316 000
Sum disponeringar og overføringer	21	36 789 000	25 841 000

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
BALANSE - EIGEDELAR			
Kontantar og krav på sentralbankar	16	31 690 000	55 952 000
Utlån til og krav på kredittinstitusjonar			
Utlån til og krav på kredittinstitusjonar utan avtalt løpetid eller oppseiingsfrist		183 364 000	95 139 000
Sum netto utlån og krav på kredittinstitusjonar		183 364 000	95 139 000
Utlån og krav på kundar			
Factoring		0	0
Kasse-/drifts- og brukskredittar		171 892 000	181 615 000
Byggjelån		62 741 000	83 427 000
Nedbetalingslån		2 827 464 000	2 726 094 000
Nedskriving på individuelle utlån		7 850 000	16 760 000
Nedskriving på grupper utlån		7 500 000	7 500 000
Sum netto utlån og krav på kundar	2	3 046 747 000	2 966 876 000
Overtekne egedelar	25		8 201 000
Sertifikat, obligasjonar og andre renteberande verdipapir med fast avkastning			
Sertifikat og obligasjonar		112 941 000	85 953 000
Utskrive av det offentlege		112 941 000	85 953 000
Sertifikat og obligasjonar		304 934 000	203 008 000
Utskrive av andre		304 934 000	203 008 000
Sum sertifikat, obligasjonar og andre renteberande verdipapir med fast avkastning	6	417 875 000	288 961 000
Aksjar, partar og andre verdipapir med variabel avkastning			
Aksjar, partar og grunnfondsbevis		115 275 000	114 650 000
Sum aksjar, partar og andre verdipapir med variabel avkastning	6	115 275 000	114 650 000
Eigarinteresser i tilknytte selskap			
Eigarinteresser i andre tilknytte selskap		339 000	339 000
Sum eigarinteresser i tilknytte selskap	17	339 000	339 000

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
Eigarinteresser i konsernselskap			
Eigarinteresser i andre konsernselskap		5 035 000	5 000 000
Sum eigarinteresser i konsernselskap	17	5 035 000	5 000 000
Immaterielle egedelar			
Utsett skattefordel	15	364 000	255 000
Sum immaterielle egedelar	15	364 000	255 000
Varige driftsmiddel			
Maskinar, inventar og transportmiddel		527 000	1 269 000
Bygningar og andre faste egedommar		6 922 000	6 369 000
Sum varige driftsmiddel	13	7 449 000	7 638 000
Andre egedelar			
Andre egedelar		1 557 000	552 000
Sum andre egedelar		1 557 000	552 000
Forskotsbetalte kostnader som ikkje er kome til og opptente ikkje mottekne inntekter			
Opptente ikkje mottekne inntekter		8 814 000	6 409 000
Forskotsbetalte kostnader som ikkje er kome til		488 000	483 000
Sum forskotsbetalte kostnader som ikkje er kome til og opptente ikkje mottekne inntekter		9 302 000	6 892 000
SUM EIGEDELAR		3 818 997 000	3 550 455 000
BALANSE - GJELD OG EIGENKAPITAL			
GJELD			
Gjeld til kredittinstitusjonar			
Lån og innskot frå kredittinstitusjonar utan avtalt løpetid eller oppseiingsfrist		225 000	179 000
Sum gjeld til kredittinstitusjonar	18	225 000	179 000
Innskot frå og gjeld til kundar			
Innskot frå og gjeld til kundar utan avtalt løpetid		1 964 972 000	1 939 493 000

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
Innskot frå og gjeld til kundar med avtalt løpetid		896 911 000	764 828 000
Sum innskot frå og gjeld til kundar	18	2 861 883 000	2 704 321 000
Gjeld stifta ved utskriving av verdipapir			
Obligasjonsgjeld		464 825 000	414 829 000
Sum gjeld teken opp ved utskriving av verdipapir	19	464 825 000	414 829 000
Anna gjeld			
Anna gjeld		18 232 000	18 040 000
Sum anna gjeld	20	18 232 000	18 040 000
Kostnader som er kome til og mottekne ikkje opptente inntekter		7 574 000	5 706 000
Avsetjingar for kostnader som er kome til og plikter			
Andre avsetjingar for kostnader som er kome til og plikter		1 213 000	679 000
Sum avsetjingar for kostnader som er kome til og plikter		1 213 000	679 000
Ansvarleg lånekapital			
Evigvarande ansvarleg lånekapital		30 000 000	20 000 000
Annan ansvarleg lånekapital		39 935 000	24 980 000
Sum ansvarleg lånekapital	19	69 935 000	44 980 000
Sum gjeld		3 423 887 000	3 188 734 000
EIGENKAPITAL			
Innskoten egenkapital			
Aksjekapital/grunnfondsbeviskapital	24	40 000 000	40 000 000
Selskapskapital		40 000 000	40 000 000
Overkursfond		396 000	396 000
Sum innskoten egenkapital	21	40 396 000	40 396 000
Opptent egenkapital			
Sparebanken sine fond		351 987 000	320 391 000
Gåvefond		100 000	100 000
Utjamningsfond		2 628 000	834 000
Sum opptent egenkapital	21	354 715 000	321 325 000

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2019	2018
Sum egenkapital		395 111 000	361 721 000
SUM EIGENKAPITAL OG GJELD		3 818 998 000	3 550 455 000
POSTAR UTANOM BALANSEN			
Vilkårsbundne plikter	22	43 400 000	56 661 000
Plikter	22	10 329 000	24 087 000

HjartdalBanken

Penneo Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY8-F473-J-PUH2-SXGQK-ZZZD7

Årsrapport 2019

Hjartdal og Gransherad Sparebank

Årsrapport 2019

INNHOOLD

Tillitsvalgte og ansatte	2
Styrets årsberetning	3
Resultatregnskap	18
Balanse	20
Kontantstrømoppstilling	22
Generelle regnskapsprinsipper	23
Noter	28
Revisors beretning	67

STYRET

Torjus Folsland Bolkesjø	Leder
Åsmund Groven	Nestleder
Margit Bakken	Medlem
Reidun Finkenhagen	Medlem
Ragnar Frøland	Medlem
Lars Beltnes Svendsen	Ansatt valgt

FORSTANDERSKAPET

Innskytervalgte	Egenkapitalbevisiere	Kommunevalgte	Ansattvalgte
Harald K Nisi	Helge Granlund	Audun Dølen	Kristin Innvær Wåle
Harald Særsland	Lars Haugen	Gry Fuglestvelt Bløchlinger	Terje Hegna
Tore Gunnar Bratsberg	Tone Gyrid Hovde		Jan Egil Skårdal
Mona Gundersen	Per Christian Voss		Frank Isaksen
Aud Hegna Finnekåsa			
Anne Karin Bakka Hagen			

ANSATTE

Sauland	Notodden	Kongsberg
Åse Kjersti Øverdal	Rune W Zeylon	Anita Bråthen
Kristin Innvær Wåle	Aagot Traen Hefre	Bernhard Hallingstad
Ingebjørg M. Frøland Hagen	Elisabeth Tveltan	Morten Hansen Vestli
Ingebjørg Bjaalid	Frank Isaksen	
Ingebjørg Darrud	Heidi Hovde Skårnes	
Jan Egil Skårdal	Alexander Ming	
Reidun Hagen	Stine Småkasin	
Gunhild Haugen	Svein Erik Sletta	
Lene Wåle Isaksen	Trine H. Hvitås	
	Terje Hegna	
	Lars Beltnes Svendsen	

Penneo Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCYB-F473J-JPUH2-SXGQK-ZZZD7

Styrets årsberetning 2019

INNLEDNING

Hjartdal og Gransherad Sparebank ble etablert 31. mars 1898 og skal være en lokalbank for Hjartdal, Notodden og Kongsberg. Bankens hovedkontor ligger i Sauland i Hjartdal kommune. Hjartdal og Gransherad Sparebank er en selvstendig Sparebank, og en del av Eika Alliansen. Hjartdal og Gransherad Sparebank drives i dag under markedsføringsnavnet HjartdalBanken. Vår visjon er å være vårt markeds beste hovedbank og Din bank for framtida. Gjennom lønnsom bankdrift og aktiv kundeomsorg skaper vi verdier for kunder, eiere og vårt nærmiljø.

Banken har i 2019 hatt en lavere vekst i utlån enn foregående år men en god vekst i innskudd. Forvaltningskapitalen er på 3.818 millioner kroner, og ytterligere 982 millioner kroner er overført til forvaltning hos Eika Boligkreditt AS.

Vi er opptatt av å ha fornøyde kunder og å yte aktiv kundeomsorg. Aktiv kundeomsorg betyr at vi bryr oss om våre kunder og avdekker behov gjennom god rådgivning hvor vi sammen med kunden tar gode valg. For å yte aktiv kundeomsorg og gode kundeopplevelser har vi

pålitelig og engasjerte rådgivere med god kompetanse. HjartdalBanken er organisert for å kunne utøve god virksomhetsstyring, kontroll og aktiv kundeomsorg. Våre kunder ønsker tilgang til en enkel og god hverdagsbank. En økende andel tjenester flytter seg fra våre lokaler til digitale plattformer. Vårt elerskap gjør at vi er sikret et profesjonisert prosjekt- og utviklingsmiljø som følger nøye med den teknologiske utviklingen innenfor finansbransjen. Det investeres store ressurser i utvikling av nye digitale løsninger som skal ivareta bankens nærhet til kunden gjennom de kanalene kunden velger å bruke. Banken har innrettet sin personalpolitikk for å utvikle en endringsvillig, kunde- og

salgsrettet organisasjon med oppfølging fra tydelige og aktive ledere.

Som lokalbank er vi stolte av å kunne bidra til at lag og foreninger i våre lokalmarkeder får virkeliggjort en drøm eller holde aktiviteten i gang gjennom vår gaveutdeling. Banken har alltid engasjert seg i det som skjer i vårt nærmiljø, enten det skjer som sponsor eller gaver til lag og foreninger.

HjartdalBanken har som mål å skape overskudd som gir god avkastning på bankens egenkapital og et konkurransedyktig utbytte til eierne. Banken vil balansere hensynet til et konkurransedyktig utbytte med bankens soliditet, god forretningsskikk og eksterne rammebetingelser.

Banken har et høyt fokus på samarbeidsstrukturer for å sikre kompetanse og gode leveranser til banken og våre kunder. Banken har et elerskap i Eika Gruppen AS, i tillegg har man et samarbeid med andre lokalbanker og andre tilknyttede foretak.

BANKENS MARKEDSOMRÅDE

Banken har sitt lokalmarked i tre forskjellige kommuner når det gjelder størrelse, næring og bosetting. Hjartdal kommune er et samfunn der primærnæringen har vært i stor overvekt. Som andre lignende kommuner ser en at dette er i endring og at det blir færre som driver aktivt landbruk. De siste årene har det blitt satset mye innen reiselivsnæringen i Hjartdal kommune. Tuddal som ligger i kort avstand fra Gaustatoppen har hatt en stor utbygging av fritidsboliger med tilhørende infrastruktur. Hjartdal kommune har pr. 4.kvartal 2019 1573 (1.586) innbyggere.

Notodden er der banken har sin hovedvekt av kunder. Kommunen er en typisk omstillingskommune fra Industrisamfunn med store hjørnesteinsbedrifter til flere og mindre

Byråets årsberetning 2019

bedrifter innen olje og mekanisk industri. Notodden er stor Innen handel og der salg av biler er dominerende – «Bilbyen Notodden». De siste årene har det lokale boligbyggelaget stått for en betydelig utbygging av sentrumsnære leiligheter. Notodden er og en typisk bosettingskommune der mange pendler til Kongsberg, Drammen og Oslo for å arbeide. Notodden kommune har pr. 4.kvartal 12.607 (12.681) Innbyggere.

Kongsberg kommune har pr. 4. kvartal 27.722 (27.481) Innbyggere, og er et vesentlig større markedsområde for banken enn de øvrige kommunene. I Kongsberg har vi i hovedsak privatkunder og finansiering av boliglån.

NORSK ØKONOMI

Norsk økonomi hadde god vekst i 2019, med fortsatt fallende arbeidsledighet som resultat, men veksten ser ut til å avta inn i 2020.

BNP-veksten for fastlands-økonomien er antatt å ha steget med om lag 2,5 pst i fjor. En unik sterk vekst i oljeinvesteringene, opp hele 15 pst, hadde betydelig ringvirkninger for norsk økonomi. BNP-veksten var noe sterkere enn økonomiens trendvekst; den vekst hvor arbeidsledigheten holder seg konstant. Derfor gikk da også ledigheten ned fra 4,0 pst til 3,8 pst etter en unormal sterk vekst i antall sysselsatte personer, 40–50 000 fra 2018 til 2019, ifølge Nasjonalregnskapet.

Lønnsveksten ser ut til å havne på 3,2 pst for 2019, mens prisveksten ble 2,2 pst. Husholdningene fikk således en moderat bedring i sin kjøpekraft.

Norges Bank satte opp sin styringsrente, foliorenten, i alt tre ganger i 2019 til 1,5 pst. 3-mnd NIBOR økte ikke like mye, bare 0,6 prosentpoeng opp – fra om lag 1,26 pst i desember 2019 til 1,86 pst i desember 2019. Kredittveksten til husholdningene modererte seg gjennom året, fra en 12- måneders vekst på 5,8

pst i januar, til 5,2 pst i november. Trolig var tilgangen på nye lån negativt påvirket av innføringen av Gjeldsregisteret, og strammere utlånspraksis for forbrukslån i bankene. Bedriftenes lånevillje var derimot robust (uendret vekstrate på 5,8 pst gjennom året) med sterk utlånsvekst til byggelån og eiendomsinvesteringer.

Til tross for at Norge skilte seg ut i Europa i fjor, med stigende sentralbankrenter, var kronkursen uventet svak, ned 3,7 pst i løpet av året, målt mot I-44 indeksen. Oslo Børs steg med hele 16,5 pst (målt ved indeksen OSEBX, eksklusive utbytte).

Boligprisene fortsatte å utvikle seg moderat, med en gjennomsnittlig prisvekst på 2,5 pst i 2019 fra året før, noe lavere enn lønnsveksten. Veksten i boligprisene var robust i Oslo (inklusive Bærum) med 3,4 pst, men er mer blandet i resten av landet. Stavanger m/omegn var svakeste region med null vekst, skal en tro statistikken fra Statistisk Sentralbyrå.

Fra januar til september ble det åpnet 3743 konkurser, om lag det samme antall som i samme periode i 2018.

Utsikter for 2020

Siden nyttår har utsiktene for verdensøkonomien og norsk økonomi endret seg dramatisk. Frykten for korona-viruset har gitt midlertidig stillstand i økonomien i mange land. En lavkonjunktur for verdensøkonomien ser ikke ut til å kunne unngås.

Virusutbruddet vil ha stor innvirkning på norsk økonomi og trekke aktiviteten betydelig ned den nærmeste tiden. Aktiviteten i privat sektor i fastlandsøkonomien anslås å avta med 15–20 prosent den nærmeste tiden, for deretter å ta seg opp igjen. Dette avhenger av hvor lenge virusutbruddet varer.

Fastlands-BNP anslås å falle med 1 prosent i 2020. Anslaget er med det 3,5 prosent lavere enn lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet for 2020.

Styrets årsberetning 2019

Myndighetene har iverksatt kraftfulle økonomiske grep som vil motvirke inntektsbortfall og bedre likviditeten i norske bedrifter og husholdninger. Norges Bank har kuttet sin innskuddsrente for bankene fra 1,5 pst til 0,25 pst. Sentralbanken har også kommet med nye lånefasiliteter for bankene som vil hjelpe bankene igjennom et vanskelig år.

Selv om usikkerheten fortsatt er stor for den økonomiske utvikling i nær fremtid, er det grunnlag for forsiktig optimisme om at norsk økonomi kommer tilbake til normal økonomisk aktivitet i løpet av 2020.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET 2019

Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til regnskapsloven, årsregnskapsforskriften og norsk anbefaling for god regnskapsskikk. Etter styrets oppfatning gir det framlagte årsregnskap med balanse en rettvise oversikt over bankens drift og økonomiske stilling ved årsskiftet.

Tall i parentes er sammenligningstall for 2018, med mindre annet er oppgitt.

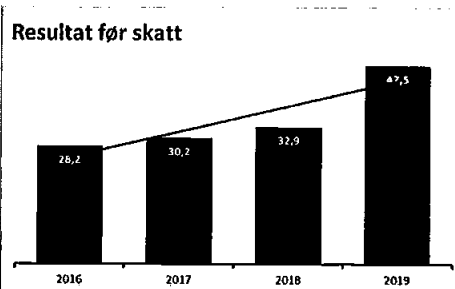
FORTSATT DRIFT

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at forutsetningen om fortsatt drift er tilstede og at årsregnskapet er avlagt under den forutsetning.

Resultatregnskap

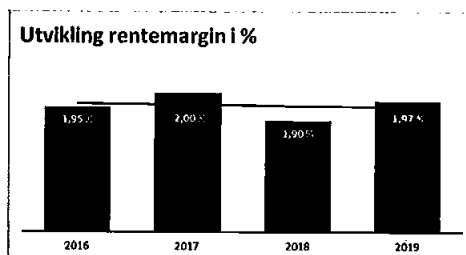
Bankens resultat før skatt utgjorde 47,5 millioner kroner (32,9 millioner kroner) og var 14,6 millioner kroner bedre enn resultatet i 2018.

Årets skattekostnad var 10,7 millioner kroner (7,0 millioner kroner) og resultat etter skatt ble 36,8 millioner kroner (25,8 millioner kroner). Resultat etter skatt ga en egenkapitalavkastning på 9,7 prosent (7,4 prosent).

DRIFTSINTEKTER

Bankens netto rente- og kredittprovisjonsinntekter økte i 2019 med 7,3 millioner kroner til 72,1 millioner kroner (64,8 millioner kroner). Dette utgjør 1,97 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital mot 1,90 prosent i 2018.

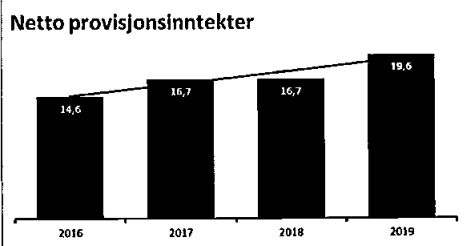
UTBYTTE OG ANDRE INNTEKTER AV VERDIPAPIRER

Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning ble på 8,1 millioner kroner (5,8 millioner kroner). Posten består i hovedsak av utbytte fra Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS.

PROVISJONSINTEKTER OG INNTEKTER FRA BANKTJENESTER

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester ble 23,6 millioner kroner (20,7 millioner kroner) som er en økning på 2,9 millioner kroner fra 2018. Provisjonskostnader og kostnader fra banktjenester ble 4,0 millioner kroner (3,9 millioner kroner).

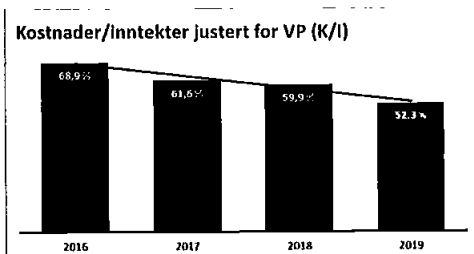
Styrets årsberetning 2019

Netto verdiendringer og gevinst/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler utgjorde en kostnad på 0,2 millioner kroner mot 10 tusen kroner i 2018.

KOSTNADER

Bankens driftskostnader utgjorde 48,2 millioner kroner (49,1 millioner kroner) som er en reduksjon på 0,9 millioner kroner sammenlignet med 2018. Bankens kostnad/inntektsforhold justert for verdipapirer for 2019 styrket seg og ble 52,3 prosent (59,5 prosent).

TAP PÅ UTLÅN

Tap på utlån utgjorde 3,8 millioner kroner i 2019 (7,9 millioner kroner). Individuelle nedskrivninger ble redusert med 8,9 millioner kroner, periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger utgjorde 13,2 millioner kroner mens periodens netto konstaterte tap utgjorde 3,8 millioner kroner.

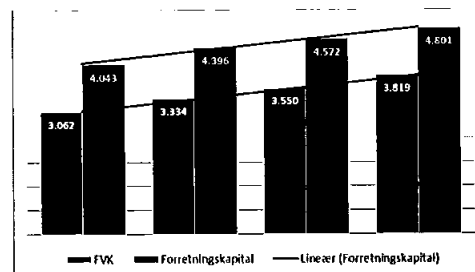
Gjennomsnittlig tap i perioden 2016 – 2019 utgjør 5,4 millioner kroner.

Sammenlignet med inngangen til 2019 er det større usikkerhet knyttet til utviklingen i norsk

økonomi generelt og særlig i enkelte bransjer som en følge av koronaviruset. Den usikkerheten gjør at styret vurderer risikoen for tap i 2020 som høyere enn snittet av de fire foregående år. For perioden etter 2020 er styrets forventning at situasjonen vil normalisere seg og tapene vil ligge på et lavere nivå enn gjennomsnittet av 2016–2019.

Balanse

Bankens forvaltningskapital utgjorde 3.819 millioner kroner (3.550 millioner kroner) pr. 31. desember 2019 og økte med 269 millioner kroner siste 12 måneder eller 7,6 prosent. Bankens forretningskapital, som defineres som summen av bankens forvaltningskapital og utlån plassert i Eika Boligkreditt AS, utgjorde 4.801 millioner kroner (4.671 millioner kroner) pr. 31. desember 2019, en økning på 130 millioner kroner og 2,8 prosent.

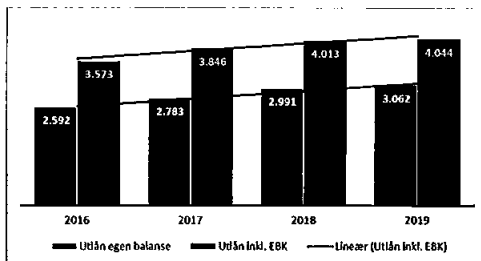
UTLÅN

Bankens brutto utlån i egen balanse per 31. desember 2019 var 3.062 millioner kroner, en økning på 71 millioner kroner, 2,4 prosent de siste 12 måneder. Utlån til privatmarkedet utgjorde 2.560 millioner kroner (2.482 millioner kroner), en andel 83,6 prosent og lån til bedriftsmarkedet var på 502 millioner kroner (509 millioner kroner), en andel på 16,4 prosent.

Banken har i tillegg avlastet egen balanse for boliglån til Eika Boligkreditt AS (EBK). Bankens brutto utlån i egen balanse inklusiv EBK, var 4.044 millioner kroner per 31. desember 2019 (4.013 millioner kroner). Dette tilsvarer en vekst på 0,8

Styrets årsberetning 2019

prosent siste 12 måneder. Ved utgangen av 2019 var lån til privatmarkedet 3.542 millioner kroner, en andel på 87,5 prosent og lån til bedriftsmarkedet 502 millioner kroner, en andel på 12,5 prosent. Lån til privatmarkedet har økt med 38 millioner kroner i 2019.

MISLIGHOLDTE/TAPSUTSATTE ENGASJEMENTER

Per 31. desember 2019 utgjorde brutto misligholdte engasjementer over 90 dager 8,4 millioner kroner (13,9 millioner kroner), tilsvarende 0,27 prosent (0,46 prosent) av brutto utlån i egen balanse.

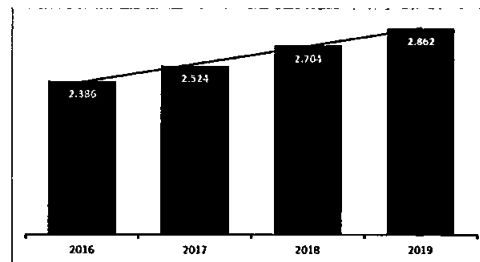
Øvrige tapsutsatte engasjement er engasjementer som ikke er misligholdt, men hvor det i henhold til utlånsforskriften er foretatt individuelle nedskrivninger. Brutto øvrige tapsutsatte engasjementer ved utgangen av året var 17,8 millioner kroner (24,4 millioner kroner), tilsvarende 0,58 prosent (0,82 prosent) av brutto utlån i egen balanse.

Nedskrivninger på grupper av utlån per 31. desember 2019 utgjør 0,24 prosent av bankens utlån i egen balanse. Lån i Eika Boligkreditt AS er tatt med i vurderingen men holdt utenfor beregningen i prosent. Individuelle nedskrivninger per 31. desember 2019 utgjør 7,9 millioner kroner (16,8 millioner kroner), en reduksjon på 8,9 millioner kroner sammenlignet med fjoråret. Samlet utgjør totale nedskrivninger 0,50 prosent av bankens utlån i egen balanse.

Styret mener at samlede nedskrivninger er dekkende for å reflektere risikoen for tap i utlånsporteføljen ved utløpet av 2019.

INNSKUDD

Innskudd fra kunder per 31. desember 2019 utgjorde 2.862 millioner kroner, som er en økning på 158 millioner kroner fra samme tid i fjor. Innskuddsprosenten var 93,5 prosent mot 90,4 prosent for ett år siden. Innskudd i prosent av totale utlån i bankens balanse og lån plassert i Eika Boligkreditt AS, utgjorde 70,8 prosent mot 67,4 prosent i 2018.

LIKVIDITET OG OBLIGASJONER

Kontantstrømoppstillingen viser anskaffelsen og anvendelsen av likvide midler. Kontantstrømmen deles i operasjonelle aktiviteter, investeringsaktiviteter og finansieringsaktiviteter.

Operasjonelle aktiviteter i 2019 medførte en positiv kontantstrøm på 2,8 millioner kroner (-18,2 millioner kroner). Banken har netto positiv kontantstrøm på 1,5 millioner i investeringsaktiviteter (-3 millioner kroner). Netto kontantstrøm fra finansieringsvirksomheten er positiv med 59,6 millioner kroner (4,1 millioner kroner).

Banken har samlet en kontantbeholdning inklusiv innskudd i Norges Bank og andre kredittinstitusjoner på 215,1 millioner kroner (151,1 millioner kroner). I tillegg har banken ubenyttede trekkrettigheter på 115 millioner kroner.

Styrets årsberetning 2019

Bankens LCR (Liquidity Coverage Ratio) per 31. desember 2019 var på 516 (145), godt over krav på 100.

Banken har sertifikater og obligasjoner på totalt 417,8 millioner kroner (289 millioner kroner). Banken har inngått avtale med Eika Kapitalforvaltning om aktiv forvaltning av bankens rentebærende verdipapirer.

FINANSIERING

Banken utstedte senior obligasjonslån for til sammen 125 millioner kroner i løpet av 2019. Netto forfalt volum utgjorde 75 millioner kroner.

GARANTIER

Bankens garantivolum var ved årsskifte 53,7 millioner kroner (80,7 millioner kroner).

FINANSIELLE DERIVATER

Banken hadde ingen finansielle derivater per 31.12.2019 (16,9 millioner kroner).

KAPITALDEKNING OG EGENKAPITAL

Banken emitterte et ansvarlig lån 24. april, pålydende 40 millioner kroner, og kjøpte tilbake 13,2 millioner i et ansvarlig lån på 25 millioner kroner, hvor restvolum ble innfridd ved call 17.juni.

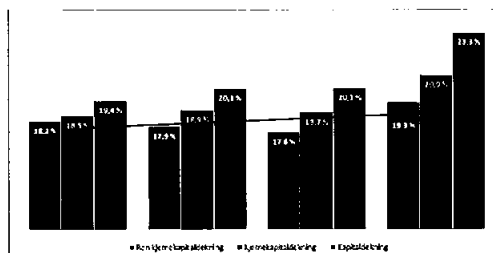
Det ble emittert et fondsobligasjonslån 10. oktober, pålydende 30 millioner kroner, og kjøpt tilbake hele lånet på 20 millioner kroner med call 21.november.

Sum egenkapital, etter foreslåtte disponeringer, er 395,1 millioner kroner, hvorav egenkapitalbeviselernes andel utgjør 43,0 millioner kroner.

Banken hadde ved utgangen av året en kapitaldekning på 23,17 prosent (20,11 prosent) og kjernekapitaldekning på 20,94 prosent (18,71 prosent). Ren kjernekapital utgjorde 19,27 prosent (17,59 prosent).

Banken har en eierandel på 1,45 prosent i Eika Gruppen AS og på 1,24 prosent i Eika Boligkreditt AS. Konsolidert kapitaldekning pr. 31.12.19 er 21,35 prosent, kjernekapitaldekning er 19,10 prosent og ren kjernekapitaldekning er 17,39 prosent.

Styret har med bakgrunn i fastsatt Pilar 2 krav på 2,8 prosent og økt motsyklisk buffer fastsatt mål for kapitaldekningen på foretaksnivå på 19,3 prosent, kjernekapitaldekning på 17,3 prosent og ren kjernekapitaldekning på 15,8 prosent. Banken anser seg godt kapitalisert, og oppfyller gjeldende myndighetskrav for kapitaldekning med god margin.

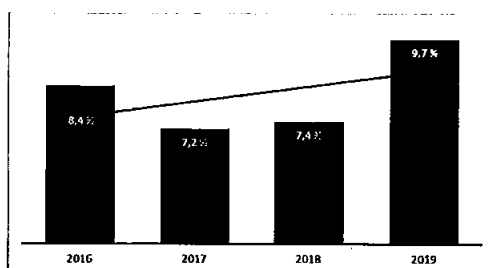

Banken er ikke involvert i noen rettstvister som vurderes å ha betydning for bankens soliditet eller lønnsomhet.

Det gjennomføres årlig en intern kapitalvurderingsprosess (ICAAP). Utover dette vurderer styret soliditeten løpende.

Avkastningen på egenkapitalen etter skatt utgjorde 9,7 prosent i 2019, mot 7,4 prosent i 2018.

Styrets årsberetning 2019

Egenkapitalavkastningen har økt med 2,3 prosent sammenlignet med fjoråret. Styret har som mål at Hjordalbanken skal være en attraktiv bank for eksisterende og fremtidige egenkapitalbeviselere.

RISIKO OG KAPITALSTYRING

GENERELT

Risiko- og kapitalstyring i Hjordal og Gransherad Sparebank er en løpende prosess som underbygger og støtter opp under bankens aktiviteter for å nå sine mål. Styret har nedfelt egne prinsipper for risikostyring gjennom «Policy for virksomhets- og risikostyring». Dokumentet definerer det overordnede rammeverk for bankens risikotoleranse. Denne risikotoleransen defineres gjennom mål for ren kjernekapital, kjernekapital og ansvarlig kapital. De mest sentrale risikoområdene er kreditt risiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko, operasjonell risiko og strategisk- og forretningsmessig risiko.

ORGANISERING OG ANSVAR

Styret har det overordnede ansvaret for at banken har en god virksomhetsstyring gjennom å fastsette mål og risikotoleranse på ulike forretningsområder. Banksjef har ansvar for å operasjonalisere styrets målsettinger. Banken har en egen Risiko- og complianceansvarlig som overvåker risikostyring og etterlevelse av lover, forskrifter og retningslinjer.

Risikostyring er en del av bankens løpende internkontrollprosess, og alle ledere i banken har ansvar for å styre risiko og sikre god kontroll

Innenfor eget område i tråd med bankens vedtatte risikoprofil.

Kreditt risiko

Kreditt risiko er risikoen for tap av hovedstol og renter samt risiko for ekstra kostnader knyttet til at bankens låne- og kredittkunder ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser iht. avtaler. Dette samtidig med at etablerte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

Bankens aktivitet på kredittområdet styres av en kredittpolicy, som gir rammer for eksponering i ulike segmenter, kompetansekrav, geografisk markedsområde, organisering mv. Banken skal ha en lav til moderat risikotoleranse innenfor kredittområdet.

Bankens kredittpolicy revideres årlig sammen med egne retningslinjer for lån med pant i bolig. Styret har delegert en utlånsfullmakt til adm. banksjef, som igjen har delegert dette videre ned i organisasjonen basert på kompetanse og risiko innenfor ulike segmenter og produkter.

Banken benytter et risikoklassifiseringssystem for å overvåke kreditt risiko i bedrifts- og personmarkedsporteføljen. Systemet er basert på en modell som beregner kundens sannsynlighet for mislighold (PD) de kommende 12 måneder. Alle kunder med kreditt eksponering risikoklassifiseres. Risikoklassen oppdateres månedlig med interne data for personmarkedet og månedlig med tillegg av eksterne data for bedriftsmarkedet. For privatkunder oppdateres risikoklassen manuelt med eksterne data. Risikoklassifiseringen benyttes til beslutningsstøtte på enkeltkunder og til overvåking og rapportering på porteføljenivå.

Banken yter i liten grad lån uten sikkerhet, og lån til privatmarkedet er i all hovedsak lån med pant i bolig innenfor bankens markedsområde. 85,4 prosent av samlede lån til personmarkedet, er lån

Styrets årsberetning 2019

med belåningsgrad innenfor 60 prosent av godkjent verdigrunnlag. Styret anser kreditttrisikoen i personmarkedsporteføljen for å være lav.

Utlån til bedriftsmarkedet ytes i hovedsak til bedrifter i bankens primærområder. Bankens utlån til bedriftsmarkedet kan maksimalt utgjøre 30 prosent av totale utlån på egen balanse. Ved utgangen av 2019 utgjorde bedriftsmarkedslånene 16,4 prosent av totale utlån på egen balanse. Lån til bedriftsmarkedet vurderes å ha en høyere risiko enn lån til privatmarkedet.

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens utlånsportefølje av lån som ikke er individuelt vurdert for nedskrivning. Risikoklassifiseringssystemet er grunnlag for gruppenedskrivninger. Prosentvise tap i den enkelte risikoklasse er basert på historiske tap i Eika-bankene.

Individuelle nedskrivninger foretas på person- og næringsengasjement som i overensstemmelse med Finanstilsynets forskrifter er identifisert som tapsutsatte.

Utviklingen i kredittporteføljen følges opp med misligholds- og risikorapporter. Tiltak og områder der en bør vær spesielt oppmerksom vurderes løpende.

Markedsrisiko

Med bankens markedsrisiko forstås risiko for tap som følge av svingninger i aksjekurser, kredittspreader, renter og valutakurser. Risiko for tap ved svingninger i aksjekurser og kredittspreader er knyttet til bankens beholdning av finansielle instrumenter, mens risiko for tap ved svingninger i valutakurser og renter både er

knyttet til bankens beholdning av finansielle instrumenter og dens øvrige virksomhet.

Banken har utarbeidet en egen markedspolicy som regulerer bankens eksponering i verdipapirmarkedet og rentemarkedet. Banken har en lav risikotoleranse innenfor markedsområdet og markedsinstrumentene skal først og fremst sikre at banken har en tilfredsstillende likviditetsbeholdning av lett omsettelige verdipapirer (LCR-kvalitet). Beholdningen skal sikre at banken har tilgang på likviditet i en normalsituasjon og i en krisesituasjon.

OMLØPSAKSJER OG AKSJEFOND

Banken har ikke rammer for å investere i omløpsaksjer og aksjefond.

ANLEGGSAKSJER

Bankens anleggsaksjer utgjør i hovedsak Eika Gruppen AS og i Eika Boligkreditt AS. Investeringer vedtas av styret i hvert enkelt tilfelle.

OBLIGASJONER

Obligasjonsporteføljen forvaltes av Eika Kapitalforvaltning AS gjennom en forvaltningsavtale. Denne gir rammer på hvordan midlene kan forvaltes innenfor rammene i bankens markedspolicy. Bankens obligasjonsportefølje er i all vesentlighet bankens likviditetsportefølje og en del av denne kan pantsettes i Norges Bank.

Renteregulering av obligasjonsporteføljen gjøres kvartalsvis.

VALUTA OG RENTERISIKO

Banken har en beskjeden risiko når det gjelder valuta. Banken har beholdning av valuta (kontanter) til kundeformål, i tillegg vil bankens kontrakt med SDC utgjøre en begrenset valutarisiko ved at avtalen er i DKK.

Styrets årsberetning 2019

Banken kan benytte derivater til å sikre underliggende forretninger, herunder lån med fast rente.

Banken har en forvaltningsavtale med Eika Kapitalforvaltning, som ivaretar forvaltning av bankens obligasjonsportefølje. Banken har god mulighet til å styre og kontrollere bankens markedsrisiko på bakgrunn av rapporter fra forvalter og egne vurderinger. Det er styrets vurdering at bankens samlede markedsrisiko er lav.

Likviditetsrisiko

Med likviditetsrisiko forstås risikoen for at banken ikke klarer å innfri sine gjeldsforpliktelser.

Likviditetsrisiko er også risikoen for at banken ikke kan refinansiere sin gjeld og/eller finansiere sin aktivitet uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på likvide eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

Likviditetsrisiko oppstår som en følge av bankens utlåns- og innlånsvirksomhet har ulik forfallsstruktur. Likviditetsrisikoen styres gjennom løpetid på kundeinnskudd, forfallsstruktur på ekstern finansiering, begrensning i store innskudd, nedre grense for bufferlikviditet, likviditetsindikatorer og LCR. Banken benytter en likviditetsmodell for å simulere fremtidig likviditetsbehov som oppdateres hver måned.

Innskudd fra kunder er bankens viktigste finansieringskilde. Banken har over tid hatt høy innskuddsdekning og er i mindre grad avhengig av verdipapirmarkedet. Banken har fastsatt rammer for store innskudd. I tillegg har banken et innskuddsprodukt med 32 dagers oppsigelse. Dette reduserer risikoen for flytting av uventede store innskudd.

Banken har finansiering gjennom verdipapirmarkedet, der en benytter løpetider opp mot 5 år.

Banken har trekkrettigheter i norsk kredittinstitusjon som skal utgjøre minimum 3 prosent av forvaltningskapitalen. Trekkrettigheten oppdateres og fornyes årlig.

Banken har ved årsskiftet verdipapirer som er pantsatt i Norges Bank og som kan benyttes til å ta opp lån. Banken har ikke lån i Norges Bank.

LCR er et nøkkeltall på bankens netto likviditetsstrøm de nærmeste 30 dager ved en stressituasjon. Regulatorisk minstekrav pr. 31.12.19 er 100, banken har en LCR indikator på 516 på samme tidspunkt.

Banken er deleier i Eika Boligkreditt AS. Gjennom dette eierskapet har banken forpliktet seg til å kjøpe OMF om Eika Boligkreditt trenger finansiering og det ikke er andre investorer som kjøper. Ved årsskifte er denne forpliktelsen 0, da Eika Boligkreditt har en større likviditet enn forpliktelse de neste 12 måneder.

Styret anser likviditetsrisikoen til å være lav.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap mv. som følge av utilstrekkelige/sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Styring av operasjonell risiko ivaretas igjennom bankens øvrige policyer og retningslinjer. Banken skal ha en lav risikotoleranse innenfor det operasjonelle området.

Banken har over tid brukt mye ressurser på virksomhetsstyring. Dette som en følge av regulatoriske krav og ønske om en mer effektiv utnyttelse av bankens ressurser. Området er bemannet med en leder for Risiko- og compliance og en internkontroll medarbeider. Banken har innenfor viktige områder valgt å inngå avtaler med Eika Kapitalforvaltning, Eika Depotservice og Eika Økonomiservice for å redusere den operasjonelle

Penneo Dokumentnøkkel:SDWIX-GKCY8-F473J-PUH2-5XGQK-ZZD7

Styrets årsberetning 2019

risikoen og tilføre banken økt kompetanse og kvalitet. Innenfor området virksomhetsstyring er banken en aktiv deltager og bruker av Eika VIS.

ICAAP

Banken må til enhver tid oppfylle de regulatoriske kapitalkravene. I dette ligger det også at banken skal ha en prosess der man vurderer om banken har tilstrekkelig kapital for å oppfylle bankens kapitalbehov frem i tid. Styret har vedtatt mål for kapitaldekningen og en kapitalplan for perioden fram til og med 2020.

Resultatene av bankens ICAAP-prosedyr vil være førende for bankens strategi og policy. I bankens ICAAP for 2019 er Finanstilsynets Rundskriv 12/16 lagt til grunn ved fastsettelse av kapitalkrav og mål. Finanstilsynet har fastsatt bankens Pilar 2 krav til å være 2,8 prosent.

EIERSTYRING OG LEDELSE

FORSTANDERSKAP

Bankens øverste organ, forstanderskapet består av 16 medlemmer, der 6 medlemmer velges blant bankens innskyttere, 4 velges av egenkapitalbeviserne, 2 velges av kommunene Notodden og Hjartdal og 4 velges av bankens ansatte.

Forstanderskapet har i 2019 hatt ett møte. Saker som ble behandlet er årsregnskap og valg.

STYRET

Styret har 6 medlemmer inklusiv ansatt valgt representant. I tillegg har de ansatte benyttet seg av retten til å velge en observatør. Adm. Banksjef er styrets sekretær og deltar på alle styremøter. Styret har en allsidig yrkes- og styreefaring, minst ett styremedlem har kompetanse innen regnskap.

Styret har et eget risiko- og revisjonsutvalg som består av 3 styremedlemmer. Utvalget skal jevnlig vurdere om bankens styring- og kontrollordninger

er tilpasset risikonivå og omfanget av virksomheten.

Banken er underlagt forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner men er ikke pålagt å ha et eget godtgjørelsesutvalg. Banken har ingen variabel godtgjørelse utover en bonus som omfatter alle ansatte.

ADMINISTRATIV LEDELSE

Bankens administrative ledelse består av adm. banksjef, assisterende banksjef, økonomi/kredittsjef og leder HR/Marked/IT.

STRATEGISKE SAMARBEIDSPARTNERE OG EIERSKAP

RALLARPARKEN EIENDOM AS

Selskapet er et heleid datterselskap av banken og eier næringsseksjonen i Storgata 22 på Notodden. Selskapet leier ut lokaler til banken på Notodden. Det er ikke ført konsernregnskap fordi det anses uvesentlig for å bedømme stilling og resultat.

TINNELVA EIENDOM AS

Selskapet er et heleid datterselskap etablert i 2019. Selskapet eier eiendom på Nesøya i Notodden og leier ut lokaler til restaurantkjeden King Food (Burger King). Selskapet er etablert som en følge av overtatt eiendom og holdes for salg. Av den grunn konsolideres ikke selskapet.

EIKA ALLIANSEN

Hjartdal og Gransherad Sparebank er aksjonær i Eika Gruppen AS. Eika Alliansen består av over 60 lokalbanker, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt. Eika Alliansen har en samlet forvaltningskapital på over 440 milliarder kroner, 850 tusen kunder og mer enn 3000 ansatte. Dette gjør Eika Alliansen til en av de største aktørene i det

Styrets årsberetning 2019

norske bankmarkedet. Med 200 bankkontorer i 148 kommuner representerer lokalbankene i Eika en viktig aktør i norsk finansnæring og bidrar til næringslivets verdiskaping og mange arbeidsplasser i norske lokalsamfunn.

LOKALBANKENE SOM STYRKER

LOKALSAMFUNNET

Lokalbankene bidrar til økonomisk vekst og trygghet for privatkunder og lokalt næringsliv i sine lokalsamfunn. Fysisk nærhet og rådgivere som har et personlig engasjement for den enkelte personkunden og det lokale næringslivet gir unike kundeopplevelser sammen med den digitale hverdagsbanken. Det er kundeopplevelsen som er lokalbankenes viktigste konkurransefortrinn og som har gjort at lokalbankene i Eika Alliansen har blant landets mest tilfredse kunder både i personmarkedet og bedriftsmarkedet.

EIKA GRUPPEN STYRKER LOKALBANKEN

Eika Gruppen visjon er å styrke lokalbankene. Konsernets kjernevirksomhet er å sikre lokalbankene moderne og effektiv bankdrift gjennom gode og kostnadseffektive produkt- og tjenesteleveranser.

Konkret innebærer det leveranse av komplett plattform for bank-infrastruktur inkludert IT og betaling. Eika Gruppen har et profesjonalsert prosjekt- og utviklingsmiljø som sikrer integrerte, plattformuavhengige, digitale løsninger, både for lokalbankene og for deres kunder. Eika Gruppen har også solide kompetansemiljøer som vurderer og avtaler viktige leveranser til bankene fra eksterne leverandører der disse velges.

Produktselskapene i Eika Gruppen – Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling – leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevende tjenester. Eika Kundesenter og Eika Servicesenter leverer tjenester som sikrer lokalbankene økt

tilgjengelighet og effektiv kommunikasjon med kundene.

Utover disse leveransene gir Eika Gruppen alliansebankene tilgang til kompetanseutvikling med Eika Skolen, virksomhetsstyring med Eika VIS, økonomi- og regnskapstjenester med Eika Økonomiservice og depottjenester med Eika Depotservice. I tillegg arbeider Eika Gruppen innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk for å ivareta lokalbankenes interesser også på disse områdene.

I 2019 har det Eika tatt et særlig og viktig ansvar for å ivareta standardmetodebankenes interesser etter at Finansdepartementet foreslo nye kapitalkrav som var distriktsfiendtlige og som ville forringe lokalbankenes konkurransekraft. Vårt syn ble lyttet til, men ble ikke i tilstrekkelig grad hensyntatt. Eikas arbeid for å ivareta lokalbankenes konkurransekraft vil vedvare, i første rekke frem mot stortingsvalget i 2021.

Fra 2018 til 2019 er Eika Gruppens kostnader til bankene redusert med 14 prosent gjennom omstilling og andre kostnadsbesparende tiltak i et stadig nærmere samarbeid med bankene. I tillegg er det inngått nye avtaler med leverandører som også har redusert bankenes kostnader betydelig gjennom året.

EIKA BOLIGKREDITT SIKRER LOKALBANKEN LANGSIKTIG FUNDING

Eika Boligkreditt er lokalbankes kredittforetak som er eid av 64 norske lokalbanker og OBOS. Eika Boligkreditt har som hovedformål å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding. Selskapet har konsesjon som kredittforetak og finansierer sin utlånsvirksomhet ved utstedelse av internasjonalt ratede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Det innebærer at Eika Boligkreditt har mulighet til å oppta lån i det norske og internasjonale finansmarkedet, og til enhver tid søke finansiering der man oppnår markedets beste betingelser.

Penneo Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY8-F473-LJPHZ-SXGOK-ZZD7

Styrets Arbeiderting 2019

Gjennom Eika Boligkreditt får alliansebankene dermed tilgang på svært gunstig finansiering, og kan opprettholde konkurransekraften i forhold til større norske og internasjonale banker.

Eika Boligkreditt har en forvaltningskapital på 110 milliarder kroner og er følgelig en viktig bidragsyter til at kundene i lokalbankene oppnår konkurransedyktige vilkår på sine boliglån.

VIKEN EIENDOMSMEGLING AS

Banken eier 20 prosent av Viken eiendomsmegling AS sammen med Tinn Sparebank (20 prosent) Notodden Boligbyggelag (30 prosent) og Kongsberg Boligbyggelag (30 prosent). Selskapet er en Aktiv-megler. Formålet med eierskapet er å tilby bankens kunder eiendomsmeglertjenester.

ORGANISASJON, ARBEIDSMILJØ, LIKESTILLING, DISKRIMINERING

ORGANISASJON

Ved utgangen av 2019 var det 23 medarbeidere i HjordalBanken. Antall årsverk var til sammen

21,7. I 2018 var det 25 medarbeidere og 24,3 årsverk.

Banken ser det som viktig at

alle ansatte gis mulighet til å utvikle sin kompetanse. Det er etablert et samarbeid med Eika-skolen og deres opplæringsprogram som ivaretar bransjens og bankens krav til sertifisering og autorisering.

Samarbeidet mellom bankens ledelse og de ansattes tillitsvalgte har gjennom året fungert godt.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Banken er en IA-bedrift. Her er det nedfelt en målsetting om å ha et sykefravær lavere enn 5 prosent. Sykefraværet i 2019 er målt til 6,9

prosent som er en nedgang sammenlignet med 2018 hvor fraværet var 7,8 prosent. Langtidsfraværet utgjør 4,1 prosent av det totale sykefraværet. Banken vurderer at langtidsfraværet i liten grad skyldes forhold på arbeidsplassen. Banken prioriterer de langtidssykemeldte med arbeidsplassvurdering og tilrettelegging for å få de raskere tilbake i arbeid og for å forebygge nytt sykefravær.

Det fysiske arbeidsmiljøet er godt. Vernerunde og rutiner gjennomgås jevnlig og vurderes som tilfredsstillende. Det har i løpet av året ikke forekommet eller blitt rapportert alvorlige arbeidsulykker eller ulykker som har resultert i personskade eller materielle skader.

Styret vurderer at arbeidsmiljøet er gjennomgående godt i HjordalBanken.

LIKESTILLING

Det er bankens holdning at ansatte, uavhengig av kjønn skal behandles likt og gis like muligheter til utvikling. Banken arbeider aktivt og målrettet for likestilling ved rekruttering. Personlig kvalifikasjoner prioriteres fremfor kjønn.

Bankens ledergruppe består av 3 kvinner og 1 mann. Blant alle ansatte er kvinneandelen 60,9 prosent.

Bankens forstanderskap hadde ved årsskifte en kvinneandel på 37,5 prosent. Av styrets 5 eksterne styremedlemmer er 2 kvinner. Av styrets to eksterne varamedlemmer er 1 kvinne.

DISKRIMINERING

Banken har en målsetting om å arbeide for å rekruttere og beholde arbeidstakere med varige eller midlertidig redusert funksjonsevne. For arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne foretas det en individuell tilrettelegging av arbeidsplass og arbeidsoppgaver.

Styrets årsberetning 2019

Banken arbeider aktivt med å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter. Vi mener at det ikke gjøres forskjell på ansatte eller ved ansettelse, på grunn av alder, kjønn, rase, religion, nasjonalitet eller sivil status.

SAMFUNNSANSVAR

Samfunnsansvar er en integrert del av bankens virksomhet og ansvaret uttrykkes gjennom de strategier, tiltak og aktiviteter banken planlegger og gjennomfører.

Bankens verdiskapning er basert på lønnsom, ansvarlig og bærekraftig drift. Banken har utarbeidet retningslinjer for samfunnsansvar som omfatter finansielle, miljømessige og sosiale spørsmål og risiko. Bankens virksomhet, produkter og tjenester gjenspeiler de utfordringene samfunnet står overfor og det kundene er opptatt av. Banken viser ansvarlighet i utøvelsen av sin virksomhet, med målsetting om å skape langsiktige resultater og løsninger for bankens kunder og samfunnet.

Banken støtter og respekterer vern av Internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, og skal på ingen måte medvirke til brudd på menneskerettighetene. Gjennom valg av produkter og leverandører viser banken støtte og respekt for anerkjente menneskerettigheter.

Banken ønsker å opptre ansvarlig med tanke på klima og miljø. Banken fremmer bruk av miljøvennlige produkter i egen drift så langt dette lar seg gjøre. Banken benytter kildesortering og har et kritisk blikk på hvilke reiser som kan erstattes med telefonmøter og videokonferanser.

Det vil i 2020 bli økt fokus på hvordan HjordalBanken kan bidra til en bærekraftig utvikling, både med hensyn til egen drift og gjennom de produkter og tjenester banken tilbyr. Det er startet en prosess i Eika Alliansen for å arbeide strukturert og strategisk med dette viktige

området, og banken har vurdert det som hensiktsmessig å følge denne prosessen.

HjordalBanken's etiske retningslinjer gjelder for alle ansatte og tillitsvalgte. Banken og dens ansatte skal ikke på noen måte anbefale eller ta initiativ til brudd på eller omgåelse av gjeldende lover og forskrifter. Banken har nulltoleranse mot hvitvasking og korrupsjon, og det er utarbeidet egne retningslinjer og regler mot hvitvasking. Det gjennomføres løpende kundekontroll og mistenkelig transaksjoner blir meldt til Økokrim i henhold til retningslinjene.

SAMFUNNSROLLE

Samfunnsrollen til HjordalBanken er å utvikle banken i takt med lokalsamfunnet. Dette gjør vi best gjennom en profesjonell og lønnsom drift og utvikling, som gjør oss konkurransedyktige med øvrige banker i vårt distrikt.

I tillegg til dette tar vi del i samfunnsutviklingen gjennom andre strukturer og yter midler til lokalsamfunnet gjennom gaver til allmenntilrette formål.

Banken har i 2019 bidratt med midler til lokalsamfunnet gjennom gavemidler, som sponsor og støtte. Banken har de siste årene utdelt kr.

600.000 pr år i gaver til allmenntilrette formål. Midlene fordeles gjennom en gave komité sammensatt av medlemmer hvor forstanderskap, styret og ansatte er representert. Arbeid for og med barn og ungdom er prioritert i tildelingene.

Styrets årsberetning 2019

DISPONERING AV ÅRETS OVERSKUDD

Årets resultat etter skatt ble på 36.789 tusen kroner som styret forslår blir disponert på følgende måte:

Til sparebankens fond	31.596
Avsatt til utbytte	2.400
Avsatt til gaver	1.000
Avsatt til utjevningsfond	1.793

Egenkapitalbeveiseiernes andel på 4,193 millioner kroner av årets resultat i 2019 blir foreslått disponert ved at 2,4 millioner kroner utdeles som kontantutbytte og 1,793 millioner kroner overføres til utjevningsfondet. Foreslått kontantutbytte utgjør kroner 6,00 per egenkapitalbevis, og tilsvarer 57,2 prosent av egenkapitalbeveiseiernes andel av årets resultat som utgjør kroner 10,48 per egenkapitalbevis.

Styret har nedjustert kontantutbytte med 40 %, fra opprinnelig forslag ved første gangs behandling av årsregnskapet. Bakgrunnen for nedjusteringen er stor usikkerhet i den økonomiske situasjonen på grunn av korona-viruset.

Styret foreslår videre at det utdeles 1 million kroner til gaver og at 31,596 millioner overføres til sparebankens fond.

Gaveutdelingen er en del av bankens samfunnsrolle, og det vurderes som spesielt viktig å være der for lokale lag og foreninger når usikkerheten er stor.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN OG FRAMTIDSUTSIKTER FOR 2020

Bankens vekst i 2019 har vært betydelig lavere enn foregående år. Dette skyldes totalt sett lavere aktivitet i vårt markedsområde, men og tøff

konkurranse på boliglån. Aktiviteten ved inngangen til 2020 vurderes til å være på nivå med 2019. Banken styrer mot en samlet utlånsvekst opp mot 3,5 prosent. Den generelle markedsutviklingen vil imidlertid påvirke nivået.

Banken har i 2019 gjennomført tre rentøkninger på inntil 0,25 prosent hver gang. Den siste rentøkningen ble fullt gjennomført i desember og er beregnet til å styrke rentenettoen noe i første kvartal 2020, gitt dagens nivå på funding-kostnader. Etter årsskifte, i mars måned, har Norges Bank satt ned styringsrenten med 1,25 prosent som en følge av vesentlige endringer i norsk økonomi som en følge av spredning av koronaviruset og den økonomiske situasjonen.

Elka Gruppen AS har lagt bak seg et rekordår i 2019, og det forventes et tilfredsstillende utbytte på bankens aksjer i selskapet. Om det forventede utbytte blir vedtatt, vil det bli bokført i løpet av 1. halvår 2020. Bankens portefølje av verdipapirer vurdert til virkelig verdi vil være utsatt for svingningene i verdipapirmarkedet. Større kursendringer i markedet vil kunne forventes som en følge av spredning av koronaviruset.

Banken har de to siste årene hatt en nedgang i antall årsverk som følge av naturlig avgang. Styret ser imidlertid behov for å tilføre ressurser til risikostyring, compliance og Innen AHV. Det forventes derfor at kostnadsnivået vil øke noe mer enn ordinær lønns- og prisvekst.

Sammenlignet med inngangen til 2019 er det større usikkerhet knyttet til utviklingen i norsk økonomi generelt og særlig i enkelte bransje som en følge av koronaviruset. Den usikkerheten gjør at styret vurderer risikoen for tap i 2020 som høyere enn gjennomsnittet av de fire foregående år.

Bankens kapitalmål er foreløpig holdt uendret etter innføringen av CRR/CRD IV som ble innført fra 31.12.2019. Dette innebærer bl.a. redusert

Styrets årsberetning 2019

kapitalkrav for utlån til små og mellomstore bedrifter (SMB-rabatt). Myndighetene vedtok i desember å øke kravet til systemrisikobuffer fra 3,0 prosent til 4,5 prosent. Økningen vil for HjordalBanken og øvrige standardbanker få effekt fra 31.12.2022. Banken tilfredsstiller kapitalkrav og kapitalmål med god margin men vil i løpet av 1. halvår revidere sine kapitalmål i den årlige ICAAP-vurderingen.

Banken vil fra 01.01.2020 utarbeide årsregnskap og delårsrapporter i tråd med § 1-4, 1. ledd b) i forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak. Regnskapet vil være basert på de krav som følger av IFRS. Det henvises til overgangsnote til IFRS 2020.

HjordalBanken har som ambisjon å fortsette å styrke sin lokale posisjon i et godt lokalt markedsområde. Det forventes et tilfredsstillende resultat i kommende perioder, og forutsatt kjente kapitalkrav vil den planlagte utlånsveksten kapitaliseres gjennom løpende drift.

Styret presiserer at det normalt er betydelig usikkerhet knyttet til vurderinger av framtidige forhold, og at usikkerheten for 2020 vurderes som større enn normalt med bakgrunn i effektene av spredningen av koronaviruset. Virkningen synes å kunne bli store ved at det rammer store deler av

økonomien. Tiltakene for å redusere spredningen og befolkningens reaksjon på situasjonen vil kunne vil kunne påvirke markedsutviklingen i 2020 vesentlig.

TAKK

Banken har lagt bak seg et år med høy aktivitet, men lavere vekst i utlånsporteføljen enn tidligere år. Det er imidlertid levert et svært godt resultat som en følge av god drift og utvikling i henhold til vedtatt strategi.

Det rettes også en stor takk til bankens ansatte som gjennom året har vist stor innsats og endringsvilje tilpasset stadig nye rammebetingelser. Takk også til bankens tillitsvalgte for god innsats i 2019, og til kunder og andre samarbeidspartnere for den tillit dere har vist banken gjennom året.

Det er og hyggelig å kunne rette en takk til bankens 219 egenkapitalbeveiere som har valgt å plassere kapital i banken.

Styret ser fram til et nytt år hvor det skal jobbes videre med å videreutvikle banken til felles beste for kunder, ansatte, eiere og nærmiljø.

Sauland, den 31.12.2019 / 23.03.2020

(Signert elektronisk)
Torjus Folsland Bolkesjø
styrets leder

(Signert elektronisk)
Åsmund Groven
styrets nestleder

(Signert elektronisk)
Margit Bakken
styremedlem

(Signert elektronisk)
Reidun Finkenhagen
styremedlem

(Signert elektronisk)
Ragnar Frøland
styremedlem

(Signert elektronisk)
Lars Beitnes Svendsen
styremedlem, ansattvalgt

(Signert elektronisk)
Åse Kjersti Øverdal
adm. banksjef

Resultat 2019

RESULTATOPPSTILLING

<i>Tall i tusen kroner</i>	NOTE	2019	2018
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		2.901	1.109
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		106.755	92.955
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner		6.744	4.340
Sum renteinntekter og lignende inntekter		116.400	98.404
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner		12	3
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		28.215	22.231
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		11.140	7.892
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	7	2.550	1.623
Andre rentekostnader og lignende kostnader	8	2.348	1.814
Sum rentekostnader og lignende kostnader		44.264	33.563
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		72.136	64.841
Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer med variabel avkastning		8.097	5.725
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper		-	72
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		8.097	5.797
Garantiprovisjoner		788	791
Andre gebyr- og provisjonsinntekter		22.849	19.863
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	9	23.637	20.653
Andre gebyr og provisjonskostnader		4.003	3.946
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	9	4.003	3.946
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp		(662)	(460)
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		0	(0)
Netto verdiendring og gev/tap på valuta og finansielle derivater		444	450
Sum netto verdiendring og gev/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	6	-218	-10
Driftsinntekter faste eiendommer		331	305
Sum andre driftsinntekter		331	305
Netto andre driftsinntekter		27.844	22.798
Sum driftsinntekter		99.980	87.639

Penneo Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY8-F473J-JPUH2-5XGOK-ZZZD7

Resultat 2019

<i>RESULTATREGNSKAP</i>	NOTE	2019	2018
Lønn		16.447	16.623
Pensjoner	10	1.638	1.586
Sosiale kostnader		4.167	4.477
Administrasjonskostnader		17.186	16.604
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	11	39.437	39.290
Ordinære avskrivninger		1.114	1.434
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	13	1.114	1.434
Driftskostnader faste eiendommer		493	495
Andre driftskostnader		7.128	7.842
Sum andre driftskostnader	14	7.621	8.337
Sum driftskostnader		48.173	49.061
Tap på utlån		3.796	7.873
Sum tap på utlån, garantier m.v.	2	3.796	7.873
Nedskrivning/reversering av nedskrivning		(537)	-
Gevinst/tap		41	2.159
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdip. som er anl.m.	6	-496	2.159
Resultat av ordinær drift før skatt		47.514	32.863
Skatt på ordinært resultat	15	10.725	7.022
Resultat for regnskapsåret		36.789	25.841
Til disposisjon		36.789	25.841
Overført til sparebankens fond		31.596	22.125
Avsatt til utbytte		2.400	2.800
Overført til gaver		1.000	600
Overført til utjevningsfond		1.793	316
Sum overføringer og disponeringer	21	36.789	25.841

Penneo Dokumentnøkkel: SD\WMX-GK\CY8-F473-J\PUHZ-SXGCK-ZZZD7

Balans 2019

EIENDELER

<i>Tall i tusen kroner</i>	Noter	2019	2018
Kontanter og fordringer på sentralbanker	16	31.690	55.952
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		183.364	95.139
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		-	-
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		183.364	95.139
Kasse-/drifts- og brukskreditter		171.892	181.615
Byggelån		62.741	83.427
Nedbetalingslån		2.827.464	2.726.094
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	2	3.062.097	2.991.135
Individuelle nedskrivninger på utlån	2	(7.850)	(16.760)
Nedskrivninger på grupper av utlån	2	(7.500)	(7.500)
Sum netto utlån og fordringer på kunder		3.046.747	2.966.876
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		112.941	85.953
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		304.934	203.008
Sum sertifikater og obligasjoner	6	417.875	288.961
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		115.275	114.650
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	6	115.275	114.650
Eierinteresser i andre tilknyttede selskaper		339	339
Sum eierinteresser i tilknyttede selskaper	17	339	339
Eierinteresser i andre konsernselskaper		5.035	5.000
Sum eierinteresser i konsernselskaper	17	5.035	5.000
Utsatt skattefordel	15	364	255
Sum immaterielle eiendeler		364	255
Maskiner, inventar og transportmidler		527	1.269
Bygninger og andre faste eiendommer		6.922	6.369
Sum varige driftsmidler	13	7.449	7.638
Andre eiendeler		1.557	552
Sum andre eiendeler		1.557	552
Opptjente ikke mottatte inntekter		8.814	6.409
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		488	484
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		9.301	6.893
SUM EIENDELER		3.818.997	3.550.455

Penneo Dokumentnøkkel: SD/WMX-GKCY/8-F473J-J/1H2-5XGQK-ZZD7

Balanse 2019

GJELD OG EGENKAPITAL

Tall i tusen kroner

	Noter	2019	2018
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		225	179
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	18	225	179
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		1.964.972	1.939.493
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		896.911	764.828
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	18	2.861.883	2.704.320
Obligasjonsgjeld		464.825	414.829
Egne ikke-amortiserte obligasjoner		-	-
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	19	464.825	414.829
Annen gjeld		18.232	18.040
Sum annen gjeld	20	18.232	18.040
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		7.574	5.708
Pensjonsforpliktelser	10	-	-
Utsatt skatt	15	-	-
Individuelle avsetninger på garantiansvar	2	-	-
Gruppevise avsetninger på garantiansvar		-	-
Andre avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		1.213	678
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		1.213	678
Evigvarende ansvarlig lånekapital/fondsobligasjonslån		30.000	20.000
Annen ansvarlig lånekapital		39.935	24.980
Sum ansvarlig lånekapital	19	69.935	44.980
SUM GJELD		3.423.887	3.188.733
Egenkapitalbevis	24	40.000	40.000
Overkursfond		396	396
Sum innskutt egenkapital	21	40.396	40.396
Sparebankens fond		351.987	320.391
Gavefond		100	100
Utjevningfond		2.628	834
Sum opptjent egenkapital	21	354.714	321.325
SUM EGENKAPITAL		395.111	361.722
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		3.818.997	3.550.455
Poster utenom balansen			
Garantiansvar	22	43.400	56.661
Garantier til Elka Boligkreditt	22	10.329	24.087

Sauland, den 31.12.2019 / 23.03.2020

(Signert elektronisk)
Torjus Folsland Bolkesjø
styrets leder

(Signert elektronisk)
Åsmund Groven
styrets nestleder

(Signert elektronisk)
Margit Bakken
styremedlem

(Signert elektronisk)
Reidun Finkenhausen
styremedlem

(Signert elektronisk)
Ragnar Frøland
styremedlem

(Signert elektronisk)
Lars Beitnes Svendsen
styremedlem, ansattvalgt

(Signert elektronisk)
Åse Kjersti Øverdal
adm. banksjef

Kontantstrømoppstilling 2019

KONTANTSTRØMOPPSTILLING – DIREKTE METODE

Tall i tusen kroner	2019	2018
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Netto utbetaling av lån til kunder	(83.667)	(213.904)
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	106.030	92.460
Overtatte eiendeler	8.201	(8.201)
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	157.563	180.347
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	(30.565)	(24.110)
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner/innskudd i kredittinstitusjoner	46	13
Renteutbetalinger på gjeld til kredittinstitusjoner/renteinnbetalinger på innskudd kredittinstitusjoner	2.889	1.106
Endring sertifikat og obligasjoner	(128.914)	9.120
Renteinnbetalinger på sertifikat og obligasjoner	5.718	4.278
Netto provisjonsinnbetalinger	19.634	16.707
Verdiendring på finansielle instrumenter og valuta	(218)	(10)
Netto inn-/utbetaling kortsiktige investeringer i verdipapirer	3.917	(25.074)
Utbetalinger til drift	(50.407)	(44.199)
Betalt skatt	(6.796)	(6.102)
Utbetalte gaver	(600)	(648)
A Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2.830	-18.218
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Utbetaling ved investering i varige driftsmidler	(926)	(137)
Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	-	-
Utbetaling ved kjøp av langsiktig investering i verdipapirer	(11.164)	(13.326)
Innbetaling fra salg av langsiktige investeringer i verdipapirer	5.941	4.516
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	7.695	5.947
B Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	1.546	-3.000
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	49.995	15.970
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	(10.278)	(7.692)
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall ansvarlige lån	24.955	4
Renteutbetalinger på ansvarlige lån	(2.286)	(1.588)
Emlsjon av egenkapitalbevis	-	-
Utbytte til egenkapitalbeviserne	(2.800)	(2.600)
C Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet	59.587	4.094
A + B + C Netto endring likvider i perioden	63.964	-17.125
Likviditetsbeholdning 1.1	151.091	168.215
Likviditetsbeholdning 31.12	215.055	151.091
Likviditetsbeholdning spesifisert:		
Kontanter og fordringer på Sentralbanken	31.690	55.952
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	183.364	95.139
Likviditetsbeholdning	215.055	151.091

Penneo Dokumentnøkkel: SD/INX-GKCY8-F473-JFPUH2-SXGQK-ZZZD7

Generelle regnskapsprinsipper 2019

GENERELT

Hjartdal og Gransherad Sparebanks årsregnskap for 2019 er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

Utarbeidelse av konsernregnskap

Hjartdal og Gransherad Sparebank eier 100 % av datterselskapene Rallarparken Eiendom AS og Tinnelva Eiendom AS. Det er ikke utarbeidet konsernregnskap ettersom datterselskapene ikke har betydning for å bedømme konsernets stilling og resultat. I tillegg driver datterselskapene virksomhet som er vesentlig forskjellig fra virksomheten i Hjartdal og Gransherad Sparebank. Se også note 17.

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført ved anvendelse av effektiv rentemetode.

Aksjeutbytte blir inntektsført i det året de blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFO-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

Finansskatt

Finansskatt på lønnsgrunnlaget beregnes med utgangspunkt i grunnlaget for arbeidsgiveravgift for de finansskattepliktige virksomhetene. Skattesatsen er 5 prosent.

UTLÅN - BESKRIVELSE OG DEFINISJONER

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder vurderes utlån til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalt avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstiger

Penneo Dokumentnøkkel: SD\WMX-G\CY8-F473\J\PUHZ-5XGQK-ZZZD7

Generelle regnskapsprinsipper 2019

Ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene.

Boliglån overført til og formidlet til Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til EBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder.

Banken gjennomgår alle vesentlige bedriftsengasjement årlig, store og spesielt risikoutsatte engasjement vurderes kvartalsvis. Bankens system for risikoklassifisering ligger til grunn for gjennomgangen (omtalt i note 2). For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 90 dager etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er inndekket som avtalt.

Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 90 dager, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som Individuell nedskrivning.

Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap og eventuelle individuelle nedskrivninger reverseres. Konstaterte tap overføres til langtidsovervåkning.

Reversering av tidligere nedskrevne engasjementer

Reversering av tidligere nedskrevne engasjementer skal skje i den utstrekning tapspotensialet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse intruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens utlånsportefølje av lån som ikke er individuelt vurdert for nedskrivning. Risikoklassifiseringssystemet er grunnlag for gruppenedskrivninger. Prosentvise tap i den enkelte risikoklasse er basert på historiske tap i Eika-bankene. I tillegg vurderes informasjon om negativ utvikling i sikkerhetsverdier eller grupper av debtors betalingsevne.

Generelle regnskapsprinsipper 2019

Behandling av individuelle nedskrivninger

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Rapportering av misligholdte låneengasjement

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele låneengasjement.

OVERTATTE EIENDELER

Banken har ingen overtatte eiendeler pr.31.12.2019.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle derivater

Banken benytter finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot renterisiko som oppstår gjennom bankens virksomhet. Slike avtaler omfatter rentebytteavtaler. Bankens finansielle derivater er definert som sikringsforretninger og effekten av disse blir vurdert i sammenheng med den sikrede post. Banken benytter ikke slike forretninger til spekulativ handel, men bare som del av bankens sikringsstrategi. Alle bankens derivatavtaler dekker også kravene til regnskapsmessig sikring. Siden alle finansielle derivater er klassifisert som sikringskontrakter, er de bokført til verdien ved inngåelsen, dvs. virkelig verdi lik null. Virkelig verdi på rapporteringstidspunktet er basert på verdianslag innhentet fra meglere og motparter. Virkelig verdi tilsvarer prisen en vil betale eller motta i markedet ved terminering av en kontrakt. Virkelig verdi av finansielle derivater benyttes kun til informasjon i note, se note 6.

Renteinstrumenter utenfor balansen

Resultatet av sikringsforretninger blir bokført parallelt med resultatet av den underliggende balanseposten som forretningen er inngått for. Inntekter og kostnader fra disse avtalene resultatføres netto.

Verdipapirer

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verddivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen og anleggsporeteføljen verddivurderes etter forskjellige regler og hver for seg. Se note 6.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler. Andre omløpsmidler er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. Forvaltningen av obligasjonsporteføljen er satt ut til en profesjonell aktør, og forvalteren står også for fastsettelsen av virkelig verdi for enkelte

Penneo Dokumentnøkkelt:SD\WINX-G\KCY8-F473J\PUH2-SXGQK-ZZZD7

Generelle regnskapsprinsipper 2019

obligasjonene og sertifikatene. Det benyttes priser fra Nordic Bond Pricing, ett datterselskap av Norsk Tillitsmann, som leverer offisielle priser for det norske obligasjons- og sertifikatmarkedet.

Aksjer og andeler

Aksjer og andeler er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Omløpsmidler vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Grunnlag for virkelig verdi for ikke børsnoterte aksjer som er omløpsmidler eller anleggsmidler, er anskaffelseskost. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrukket ordinære bedriftsøkonomiske avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Nedskrivninger foretas i den utstrekning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid og eventuell restverdi. Følgende lineære avskrivningssatser legges til grunn:

Bankbygg og fritidseiendom 2 %
Inventar og innredning 20 %
Kontormaskiner 20 %
EDB-utstyr 30 %

PENSJONSFORPLIKTELSER OG PENSJONSKOSTNADER

Hjartdal og Gransherad Sparebank følger IAS 19R for innregning og måling av pensjonskostnader for regnskapsår som startet etter 1. januar 2015. Banken avviklet den ytelsesbaserte pensjonsordningen for sine ansatte i 2015. Banken har en innskuddsbasert pensjonsordning som dekker kravene i loven om obligatorisk tjenestepensjon. Pensjonskostnadene blir bokført under personalkostnader i resultatregnskapet.

Bankens ansatte inngår i felles AFP-ordning. AFP ordning anses som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte flerforetaksordninger beregnes og avsettes i regnskapet, i den utstrekning administrator av ordningen er i stand til å foreta en beregning av bankens andel av forpliktelsen i ordningen. Pr. i dag lar det seg ikke gjøre å beregne bankens andel av forpliktelsen. Derfor behandles flerforetaksordningen som en innskuddsbasert ordning, med løpende kostnadsføring av betalt premie. Se omtale i note 10.

Generelle regnskapsprinsipper 2019

SKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar inntektsskatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

Formuesskatt inngår i betalbar forpliktelse og klassifiseres som skattekostnad i resultatregnskapet.

OMREGNINGSREGLER FOR VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir bokført til pålydende verdi med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

Penneo Dokumentnøkkel: SD\WIX-G\CY8-F473\J\PUHZ-SXGQK-ZZZD7

Noter 2019

NOTE 1 – FINANSIELL RISIKO OG RISIKOSTYRING

Hjartdal og Gransherad Sparebank sitt rammeverk for risikostyring og kontroll definerer risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital som bygger på Basel III regelverket. Banken er pålagt risikogjennomgang i henhold til kapitalkravforskriften og internkontrollforskriften. Bankens resultatmål er en konkurransedyktig egenkapitalavkastning og resultatvekst. Risikostyringen skal bidra til at dette målet oppnås, både ved at forretningsmessige muligheter utnyttes, og at potensielt negative resultatutslag begrenses.

Det er utviklet rutiner og instruksjoner i forbindelse med risikogjennomgangen som skal sikre at risikofaktorene håndteres på en tilfredsstillende måte. Det overvåkes periodisk at risikohåndteringen etterleveres og fungerer som forutsatt.

Banken er eksponert for følgende risikøer; kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko, i tillegg til bankens overordnede forretningsrisiko (herunder strategisk risiko). Risiko vurderes etter en skala med fire nivåer: lav, middels, høy og ikke klassifisert risiko.

Kredittrisiko er omhandlet i note 2, likviditetsrisiko i note 4, renterisiko i note 5 og markedsrisiko i note 6. Bankens andre risikoområder:

OPERASJONELL RISIKO

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken. Banken har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer mv., og dette, sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

STRATEGISK RISIKO

Risiko for at banken ikke skal "overleve". Den fundamentale risiko for styret og toppledelsen. Risiko for at verdiene av gjeld og eiendeler endres på grunn av faktorer i markedet. Dette fordrer en kontinuerlig vurdering av konkurransesituasjonen, bankens produkter og endringer i bankens rammevilkår.

FORRETNINGSRISIKO

Risiko for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Banken har ikke inngått kontrakter som det ikke er opplyst om i regnskapet.

Penneo Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY8-F473J-JPH2-5XGOK-ZZD7

Noter 2019

NOTE 2 – KREDITTRISIKO

Maksimal kreditteksponering

2019	Ubenyttede		Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kredittesp.
	Brutto utlån	kreditter			
Lønnstakere o.l.	2.560.152	74.001	13.039	410	2.646.781
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	6.503	4.240	117		10.860
Industriproduksjon	54.066	2.046	2.645		58.757
Bygg og anlegg	90.976	22.443	18.889	6.330	125.978
Varehandel, hotell/restaurant	30.805	5.680	7.977	660	43.802
Transport, lagring	4.242	1.787	2.738	450	8.317
Finans, eiendom, tjenester	290.843	7.586	7.435		305.863
Sosial og privat tjenesteyting	24.510	6.222	890		31.622
Offentlig forvaltning	-	-	-		-
Sum	3.062.097	124.004	53.729	7.850	3.231.980
2018					
Lønnstakere o.l.	2.481.639	70.023	26.300	1.862	2.576.100
Utlandet			-		-
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	8.244	4.360	117		12.721
Industriproduksjon	53.557	3.554	2.981		60.092
Bygg og anlegg	91.670	57.998	26.733	1.000	175.402
Varehandel, hotell/restaurant	42.035	6.204	11.675	13.654	46.261
Transport, lagring	7.904	2.022	2.620		12.546
Finans, eiendom, tjenester	278.135	7.620	7.418		293.173
Sosial og privat tjenesteyting	27.950	8.132	2.903	244	38.742
Offentlig forvaltning	-	-	-		-
Sum	2.991.135	159.914	80.748	16.760	3.216.037

Maksimal kreditteksponering består av utlån til kunder, ubenyttede trekkrettigheter samt garantier. For garantier henvises til note 22. Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjoner. Sikkerheter kan for eksempel være fysiske sikkerheter eller garantier. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret, og kan for eksempel være bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivninger.

Risikovurdering

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken benytter et risikoklassifiseringssystem som består av 10 friske risikoklasser og 2 klasser for hhv. misligholdte engasjement og engasjement med individuelle nedskrivninger, er basert på en modell som avdekker sannsynlighet for mislighold (PD). Modellen bygger på en sammensetning av data for kundeadfærd (behaviour-modell), samt en modell for innhenting av generisk score.

Risikoklassifiseringssystemet blir benyttet til overvåkning av kreditttrisikoen i utlånsporteføljen.

Antatte forventede tap i personmarkedet antas å være marginale i forhold til renteinntektene.

Noter 2019

For bedriftsmarkedet vil eventuelle fremtidige tap i risikoklasse 1–7 være marginale i forhold til renteinntektene. Tap i risikoklasse 8–10 forventes å være betydelig mindre enn gruppens renteinntekter.

Det er forventninger om tøffere tider i norsk økonomi og derigjennom høyere mislighold og flere konkurser. Det er klare signaler fra Finanstilsynet og Finansdepartement om at PD-modeller skal tilpasses ved forventninger om markante skift i de økonomiske utsiktene.

Personmarkedet 2019

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1–3	2.177.562	71.215	18.539	
Middels risiko, klasse 4–7	326.173	2.695		
Høy risiko, klasse 8–10	49.583	91		
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11–12	6.809	-		410
Ikke klassifisert	24	-		
Totalt	2.560.151	74.001	18.539	410

2018

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1–3	2.105.219	64.305	26.300	
Middels risiko, klasse 4–7	295.089	5.709		
Høy risiko, klasse 8–10	66.571	5		
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11–12	14.725	4		1.875
Ikke klassifisert	35	-		
Totalt	2.481.639	70.023	26.300	1.875

Bedriftsmarkedet 2019

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1–3	162.372	7.396	492	
Middels risiko, klasse 4–7	231.426	33.892	24.467	
Høy risiko, klasse 8–10	89.738	7.158	6.487	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11–12	18.404	1.557	3.744	7.440
Ikke klassifisert	5	-		
Totalt	501.945	50.003	35.190	7.440

2018

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1–3	135.790	7.853	6.210	
Middels risiko, klasse 4–7	295.365	73.919	37.877	
Høy risiko, klasse 8–10	51.367	8.087	7.484	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11–12	26.971	32	2.877	14.885
Ikke klassifisert	3	-		
Totalt	509.496	89.891	54.448	14.885

Pennco Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY8-F473J-JUJH2-5XGOK-ZZZDT

Noter 2019

Spesifikasjon av utlånsporteføljen, mislighold og tap på utlån

UTLÅN

	2019		2018	
	Beløp	%	Beløp	%
Jordbruk, skogbruk, fiske	6.503	0,2 %	8.244	0,3 %
Industriproduksjon	54.066	1,8 %	53.557	1,8 %
Bygg og anlegg	90.976	3,0 %	91.670	3,1 %
Varehandel, hotell/restaurant	30.805	1,0 %	42.035	1,4 %
Transport, lagring	4.242	0,1 %	7.904	0,3 %
Finans, eiendom, tjenester	290.843	9,5 %	278.135	9,4 %
Sosial og privat tjenesteyting	24.510	0,8 %	27.950	0,9 %
Offentlig forvaltning	-	0,0 %	-	0,0 %
Sum næring	501.945	16,5 %	509.496	17,2 %
Personkunder	2.560.152	84,0 %	2.481.639	83,6 %
Brutto utlån	3.062.097		2.991.135	
Individuelle nedskrivninger	-7.850	-0,3 %	-16.760	-0,6 %
Gruppenedskrivninger	-7.500	-0,2 %	-7.500	-0,3 %
Netto utlån til kunder	3.046.747	100,0 %	2.966.875	100,0 %
Utlån formidlet via Eika Boligkreditt (EBK)	981.802		1.021.974	
Totale utlån inkl. porteføljen i EBK	4.028.549		3.988.849	

Alle lån i EBK ligger innenfor 60 % av forsvarlig verdigrunnlag, altså i godt sikrede boliglån. Gjennomsnittlig belåningsgrad for porteføljen er 45,9 % pr. 31.12.2019. Restrisiko knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset. Bankens utlån gjennom EBK gjelder i all vesentlighet nye lån eller refinansiering, og disse har i all vesentlighet ikke vært bokført på bankens balanse. Siden lån formidlet til EBK utelukkende er godt sikrede lån, forventer banken lav misligholdssannsynlighet samt at volumet på lån som tas tilbake til egen balanse ikke vil være vesentlig for bankens likviditet. Forutsatt 1 % mislighold i porteføljen, vil dette utgjøre kr. 9,8 mill. i tilbakeførte utlån. Banken har overtatt misligholdte lån for kr. 2,2 mill. fra Eika Boligkreditt i 2019.

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.

2019	0 - 30 dg	31 - 90 dg	91 - 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån	Sikkerhet-
							stillelser for forfalte lån
Personmarked	72.741	4.241	937	186	-	78.105	-
Bedriftsmarked	15	-	185	381	2.829	3.410	-
Sum	72.756	4.241	1.122	567	2.829	81.515	-

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.

2018	0 - 30 dg	31 - 90 dg	91 - 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån	Sikkerhet-
							stillelser for forfalte lån
Personmarked	53.796	3.836	6.213	3.415	164	67.424	-
Bedriftsmarked	3.315	-	-	-	2.992	6.307	-
Sum	57.111	3.836	6.213	3.415	3.156	73.731	-

MISLIGHOLD

	2019	2018	2017	2016	2015
Misligholdte lån					
Misligholdte lån i alt	8.437	13.945	13.197	12.518	15.698
Individuelle nedskrivninger	-4.313	-852	-1.572	-1.026	-3.080
Netto misligholdte lån i alt	4.124	13.093	11.625	11.492	12.618

Penneo Dokumentnr: SD\WINX-G\K18-F4731-PUH2-SXGQK-ZZZD7

Noter 2019

Fordeling av misligholdte lån	2019	2018	2017		
Personmarked	1.159	10.588	11.340		
Næringssektor fordelt:					
Bygg og anlegg	6.936	-	-		
Transport, lagring	157				
Finans, eiendom, tjenester	-	3.022	1.423		
Sosial og privat tjenesteyting	186	335	434		
Misligholdte lån i alt	8.437	13.945	13.197		
Tapsutsatte lån	2019	2018	2017	2016	2015
Øvrige tapsutsatte lån i alt	17.839	24.391	42.764	21.112	21.544
Individuelle nedskrivninger	-3.512	-14.394	-12.028	-6.708	-5.577
Netto øvrige tapsutsatte lån i alt	14.327	9.996	30.736	14.404	15.967
Fordeling av øvrige tapsutsatte lån	2019	2018	2017		
Personmarked	1.557	4.365	9.641		
Næringssektor fordelt:					
Bygg og anlegg	13.848				
Varehandel, hotell/restaurant	652	15.286	19.216		
Transport, lagring	1.783				
Finans, eiendom, tjenester		4.740	13.907		
Tapsutsatte lån i alt	17.839	24.391	42.764		
Individuelle nedskrivninger på utlån	2019	2018			
Individuelle nedskrivninger 01.01.	16.759	9.599			
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning		-13.164	6.460		
Økte individuelle nedskrivninger i perioden		2.539	7.634		
Nye individuelle nedskrivninger i perioden		3.180			
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden		-1.464	-6.934		
Individuelle nedskrivninger 31.12.	7.850	16.760			
Individuelle nedskrivninger på utlån – fordelt på person/næring	2019	2018			
Personmarked	410	1.862			
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske					
Industriproduksjon					
Bygg og anlegg	6.330	1.000			
Varehandel, hotell/restaurant	660	13.654			
Transport, lagring	450				
Finans, eiendom, tjenester					
Sosial og privat tjenesteyting		244			
Offentlig forvaltning					
Individuelle nedskrivninger på utlån i alt	7.850	16.760			
Nedskrivninger på grupper av utlån	2019	2018			
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	7.500	9.000			
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån		-1.500			
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	7.500	7.500			

Penneo Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY8-F473J-JPUH2-SXGOK-ZZZD7

Noter 2019

Tapskostnader utlån/garantier	2019	2018
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	-8.909	1.661
Periodens endring i gruppeavsetninger	-	-
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	13.164	6.460
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	537	473
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-996	-721
Periodens tapskostnader	3.796	7.873
Resultatførte renter på lån som er nedskrevet	2019	2018
Resultatførte renter på lån som er nedskrevet	343	377

Konsentrasjonsrisiko

Banken er ikke eksponert mot få, store næringskunder, med unntak av 1 større engasjement (mer enn 10 % av ansvarlig kapital). Eksponeringen er i bransjen bygg og anlegg. Det største engasjementet er på 12,91 % av ansvarlig kapital per 31.12.2019. Eksponeringen mot bankens kunder er ellers godt spredt geografisk, hensyn tatt til bankens markedsandel. For å sikre diversifisering er det gitt rammer for eksponering i bransjer og per kunde.

Utlån fordelt geografisk	Beløp	%	Beløp	%
Hjartdal kommune	298.773	9,8 %	283.749	9,5 %
Notodden kommune	1.746.167	57,0 %	1.725.832	57,7 %
Kongsberg kommune	321.869	10,5 %	321.700	10,8 %
Oslo og Akershus	283.724	9,3 %	183.263	6,1 %
Resten av landet	411.564	13,4 %	476.591	15,9 %
Brutto utlån	3.062.097	100,0 %	2.991.136	100,0 %

Nedskrivning for tap på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner

Banken har ingen nedskrivninger for tap på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner verken i 2018 eller i 2019.

Metoder for å fastsette virkelig verdi på utlån

Utlån er vurdert til amortisert kost. Bankens utlån kan hovedsakelig ikke omsettes i et aktivt marked. Bankens risikopåslag på utlånene endres kun ved større endringer i markedsforholdene. Slike utlån anses i hovedsak å ha flytende rentebetingelser. Bankens kredittpåslag for disse utlån er ikke endret ved årets slutt. Samme margin ville bli lagt til grunn for nye utlån på balansedagen.

Balanseført verdi av lån med flytende rentebetingelser anses derfor som beste estimat på virkelig verdi.

Beregning av virkelig verdi for utlån med fast rente, kan foretas for sammenligningsformål gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Forskjellen mellom bokført verdi og beregnet virkelig verdi er vurdert som uvesentlig, og utlån med fast rente er derfor balanseført til amortisert kost.

Penneo Dokumentnøkkel: SDWIX-GKCY8-F473-J-PUH2-SXGQK-ZZD7

Notes 2019

NOTE 3 – KAPITALDEKNING

Banken følger EU's kapitaldekningsregelverk for banker og verdipapirforetak CRD IV/CRR.

Pr. 31.12.19 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 %, systemrisikobuffer 3,0 % og motsyklisk buffer 2,5 %. Bufferkravene kommer i tillegg til minstekravet om ren kjernekapital på 4,5 %, slik at minstekravet til ren kjernekapitaldekning er på 12,5 %, kjernekapitaldekning på 14,0 % og kapitaldekning 16,0 %.

I tillegg har Finanstilsynet fastsatt et individuelt Pillar 2 krav for banken på 2,8 %.

Banken foretar forholdsmessig konsolidering for eierandeler i foretak i samarbeidende grupper, jfr. Finansforetaksloven § 17–13. Banken foretar forholdsmessig konsolidering for eierandeler i Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS.

Banken benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko.

Penneo Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY8-F473J-JUH2-5XGOK-ZZ2D7

Noter 2019

Kapitaldekning

	2019	2018
Innbetalt aksjekapital/egenkapital/beviskapital	40.000	40.000
Overkursfond	396	396
Sparebankens fond	351.987	320.391
Gavefond	100	100
Uljevningsfond	2.628	834
Sum egenkapital	395.111	361.722
Fradrag for overfinansiert pensjonsforpliktelse		
Fradrag for immaterielle eiendeler		
Utsatt skatt		
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-49.417	-47.884
Sum ren kjernekapital	345.694	313.838
Fondsobligasjoner	30.000	20.000
Fradrag for overgangsregler for fondsobligasjoner		
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.		
Sum kjernekapital	375.694	333.838
Ansvarlig lånekapital	40.000	24.980
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.		
Sum tilleggskapital	40.000	24.980
Netto ansvarlig kapital	415.694	358.818
	2019	2018
Eksponeeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)		
Stater		
Lokal regional myndighet	18.698	11.209
Offentlig eide foretak		
Institusjoner	30.177	22.182
Foretak	132.938	176.749
Massemarked		
Pantsikkerhet eiendom	1.242.143	1.210.008
Forfalte engasjementer	4.339	13.225
Obligasjoner med fortrinnsrett	14.479	14.422
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	36.612	14.943
Andeler i verdipapirfond	5.293	9.638
Egenkapitalposisjoner	52.828	49.562
Øvrige engasjementer	85.541	103.141
CVA-tillegg		
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	1.623.048	1.625.078
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	171.251	159.285
Sum beregningsgrunnlag	1.794.299	1.784.363
Kapitaldekning i %	23,17 %	20,11 %
Kjernekapitaldekning	20,94 %	18,71 %
Ren kjernekapitaldekning i %	19,27 %	17,59 %
Uvæktet kjernekapitalandel i %	9,75 %	9,18 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer (2,50 %)	44.857	44.609
Motsyklisk buffer (2,00 %)	35.886	35.687
Systemrisikobuffer (3,00 %)	53.829	53.531
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	134.572	133.827
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50 %)	80.743	80.296
Tilgjengelig ren kjernekapital utover minimumskrav og bufferkrav	130.378	99.715

Penneo Dokumentnøkkel:SDWIX-GXC18-F473-J-PUHZ-5XGOK-ZZZD7

Noter 2019

Konsolidering av samarbeidende grupper

Fra 01.01.2018 skal alle banker rapportere kapitaldekning konsolidert med eierandel i samarbeidsgrupper. Banken har en eierandel på 1,45 % i Eika Gruppen AS og på 1,24 % i Eika Boligkreditt AS.

	2019	2018
Ren kjernekapital	393.337	361.296
Kjernekapital	431.921	392.304
Ansvarlig kapital	482.734	428.217
Beregningsgrunnlag	2.261.391	2.284.901
Kapitaldekning i %	21,35 %	18,74 %
Kjernekapitaldekning	19,10 %	17,17 %
Ren kjernekapitaldekning i %	17,39 %	15,81 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	8,21 %	7,55 %

NOTE 4 – LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider, samt etablering av beredskapsfasiliteter.

Restløpetid for hovedpostene i balansen

Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel disponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer.

I tabellen nedenfor er trukkede kasse-/driftskreditter tatt med under kolonne 0–1 mnd. på linjen for utlån til kunder. Innskudd fra kunder er rapportert i kolonnen uten løpetid. Dette er i tråd med Finanstilsynets forskrift for slik rapportering. Banken har i praksis ansvaret for en betydelig likviditetsrisiko og forsøker bevisst å redusere likviditetsrisikoen på kort og lang sikt.

Etablerte ordninger med lån i Norges Bank, trekkrettigheter, obligasjons- og sertifikatlån i finansmarkedet er nødvendige kapitalkilder for å fylle likviditetsgapet mellom utlån og normale kundeinnskudd. Det er avtalt en trekkmulighet på 115 mill. kroner på bankens oppgjørskonto i DNB.

Bankens LCR var 516 og bankens NSFR 131 pr. 31.12.2019.

Penneo Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY-8-F473J-JPUH2-5XGOK-ZZZD7

Noter 2019

Restnedbetalingstid på elendels- og gjeldsposter

EIENDELER

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	31.690	31.690
Utl./fordr. til kredittinst.	-	-	-	-	-	183.364	183.364
Utlån til kunder	9.500	11.163	45.055	165.637	2.798.926	16.466	3.046.747
Obligasjoner/sertifik.	-	71.501	51.116	295.258	-	-	417.875
Aksjer	-	-	-	-	-	120.649	120.649
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	18.672	18.672
Sum eiendeler	9.500	82.664	96.171	460.895	2.798.926	370.842	3.818.998

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Gjeld til kredittinst.	-	-	-	-	-	225	225
Innskudd fra kunder	2.846.335	424	14.347	-	-	777	2.861.883
Obligasjonsgjeld	-	-	149.354	275.604	39.867	-	464.825
Fondsobligasjoner	-	-	-	30.000	-	-	30.000
Ansvarlig lån	-	-	-	39.935	-	-	39.935
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	27.019	27.019
Egenkapital	-	-	-	-	-	395.111	395.111
Sum gjeld og egenkapital	2.846.335	424	163.701	345.539	39.867	423.132	3.818.998

Banken har utarbeidet et eget dokument for likviditetspolicy. I dette dokumentet er det satt opp rammer for bl.a. LCR, NSFR og Innskuddsdekning m.m. Enkelte rammer som for eksempel LCR og Innskuddsdekning, blir rapportert til styret hver måned, mens andre rammer blir rapportert til styret hvert kvartal.

Banken har også en egen modell for stresstesting av likviditet. Denne modellen tar for seg tre scenarier hvor banken ut fra visse forutsetninger kan beregne hvordan likviditetsbehovet blir frem i tid.

NOTE 5 – RENTERISIKO

Ved endring i markedsrentene kan ikke banken foreta renteendringer for alle balanseposter samtidig dersom disse har ulik bindingstid. En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet. Renterisikoen omfattes også av den direkte effekt en renteendring vil ha på balanseposter med og uten rentebinding. En renteendring på 1 %-poeng vil gi en årlig effekt på resultatregnskapet på 0,4 millioner kroner.

Penneo Dokumentnøkkel: SD\WINX-GKCY8-F473J-PUHZ-5XGOK-ZZZD7

Noter 2019

NOTE 5 – RENTERISIKO

Renteendringstidspunkt for eiendels- og gjeldsposter EIEDELER

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	31.690	31.690
Utl./fordr. til kredittinst.	-	-	-	-	-	183.364	183.364
Utlån til kunder	-	-	-	-	-	3.046.747	3.046.747
Obligasjoner/sertifik.	68.029	349.846	-	-	-	-	417.875
Aksjer	-	-	-	-	-	120.649	120.649
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	18.672	18.672
Sum eiendeler	68.029	349.846	-	-	-	3.401.122	3.818.997

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Gjeld til kredittinst.	-	-	-	-	-	225	225
Innskudd fra kunder	-	-	-	-	-	2.861.883	2.861.883
Obligasjonsgjeld	125.000	265.000	74.825	-	-	-	464.825
Fondsobligasjoner	30.000	-	-	-	-	-	30.000
Ansvarlig lån	39.935	-	-	-	-	-	39.935
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	27.019	27.019
Egenkapital	-	-	-	-	-	395.111	395.111
Sum gjeld og egenkapital	194.935	265.000	74.825	-	-	3.284.238	3.818.998

NOTE 6 – MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risikoen for tap og gevinst forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje- eller råvarepriser. Markedsrisiko som banken står overfor er hovedsakelig renterisiko og inkluderer potensielle svingninger i verdien av fastrenteinstrumenter eller finansielle instrumenter knyttet til en markedsbenchmark (NIBOR flytende pengemarkedsrente) som følge av endringer i markedsrenter, og i fremtidige kontantstrømmer for finansielle instrumenter til flytende rente. Priserisiko kommer av endringer i markedspriser, enten forårsaket spesifikke faktorer knyttet til et individuelt finansielt instrument eller utsteder, eller faktorer som påvirker alle instrumenter handlet i et marked. Dette kan for eksempel omhandle endringer i priser eller volatilitet på aksjer. Rentepapirer er eksponert for denne risikoen.

Aksjer i datterselskaper, tilknyttede selskaper og strategiske plasseringer er ikke en del av priserisikoen på aksjer, men inngår i strategisk risiko og eierrisiko.

Banken er også eksponert for renterisiko knyttet til tap av rentenetto. Ulik rentebinding og referanserenter på utlån og innlån gir utslag på rentenetto i banken. Renterisiko reduseres ved at innlån og utlån i høy grad tilpasses samme rentebetingelser.

Finansielle derivater

Banken har ingen aktive sikringsinstrumenter 31.12.2019.

Banken har i 2019 innløst rentebytteavtaler knyttet til sikring av fastrenteutlån.

Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer

Penneo Dokumentnøkkel:SDWMX-GKCY8-F473J-JPUH2-SXGQK-ZZZD7

Noter 2019

Det vesentligste av markedsrisiko relaterer seg til verdipapirmarkedet representert ved egne verdipapirbeholdninger. Hovedtyngden av bankens portefølje er plassert i likvide obligasjoner med begrenset risiko for store fall i markedsverdi. Obligasjonsporteføljen er forvaltet av Eika Kapitalforvaltning AS som har spesialkompetanse innen området. Forvaltningen er underlagt rapporterings- og posisjonsrammer fastlagt av styret. Rammene skal begrense risikoen, og disse rammene gjennomgås minst én gang i året.

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER	Nominell verdi	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Utstedt av det offentlige				
Stater og statsgaranterte				
Ikke børsnoterte	55.000	56.222	56.029	56.113
Lokale og regionale myndigheter				
Børsnoterte	53.000	53.000	52.975	52.998
Ikke børsnoterte	40.000	39.982	39.966	39.978
Sum utstedt av det offentlige	148.000	149.204	148.970	149.090
Utstedt av andre				
Institusjoner				
Børsnoterte	10.000	1.000	9.999	9.999
Ikke børsnoterte	119.000	119.664	119.461	119.514
Obligasjoner med fortrinnsrett				
Børsnoterte	96.000	96.409	96.223	96.915
Ikke børsnoterte	43.000	43.229	43.221	43.334
Sum utstedt av andre	268.000	260.302	268.905	269.762
Sum sertifikater og obligasjoner	416.000	409.506	417.875	418.851

Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning

Anlegg	Antall aksjer	Anskaffelses- kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Ikke børsnotert				
<i>DK0183232751</i>	2.646	1.202	1.202	1.475
<i>NO0003110207</i> 979.319.568	362.037	19.212	18.675	51.925
<i>NO0010630999</i> 937.894.805	9.851	985	896	887
<i>NO0010647167</i> 885.621.252	15.226.989	63.664	63.664	63.953
<i>NO0540000028</i> 916.148.690	150	15	15	168
<i>NO0540006447</i> 912.293.165	4.200	518	42	5.040
<i>NO0540067100</i> 980.623.696	-	-	-	-
<i>NO0540067332</i> 987.548.177	30	299	299	299
<i>NO0540068090</i> 865.581.122	400	40	40	40
<i>NO0540068470</i> 912.682.110	1.000	5.000	5.000	100
<i>NO0540069643</i> 921.859.708	1.395	4.315	4.315	5.521
<i>NO0540069668</i> 921.484.763	1	35	35	35
Sum ikke børsnoterte	15.598.699	95.286	94.184	129.442
Sum anleggsaksjer	15.598.699	95.286	94.184	129.442

Penneo Dokumentnøkkel: SD\MMX-GKCT8-F473-J-PUH2-5XGQK-ZZD7

Noter 2019

Pengemarkedsfond	Antall aksjer	Anskaffelses-kost	Bokført verdi	Markeds-verdi
Ikke børsnotert				
NO0010095953 983.231.411 Eika Sparebank	1	1	1	1
NO0010479066 Eika Likviditet	24.964	25.328	25.408	25.408
NO0010606031 983.900.232 Pluss Likviditet II	1.026	1.033	1.056	1.040
Sum rente og aksjefond	25.991	26.363	26.465	26.449
Sum verdipapirer med variabel avkastning	15.624.690	121.648	120.649	155.891

Deler av obligasjonsbeholdningen er deponert i Norges Bank som sikkerhet for lån. Pr 31.12.2019 var obligasjoner med bokført verdi på 311 millioner kroner deponert.

Endringer i 2019	Anleggsaksjer	
Inngående balanse		89.437
Tilgang 2019		11.164
Avgang 2019		-5.920
Nedskrivning		-496
Utgående balanse		94.184
Netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	2019	2018
Kursgevinst ved omsetning av obligasjoner	207	60
Kurstap ved omsetning av obligasjoner	-596	-586
Kursregulering obligasjoner	-274	66
Netto gevinst/-tap obligasjoner	-662	-460
Kursgevinst ved oms. av aksjer og andeler	41	471
Kurstap ved oms. av aksjer og andeler	-30	-471
Kursregulering aksjer og andeler	-11	-
Netto gevinst/-tap aksjer og andeler	-0	-
Kurstap-/gevinst+ fra finansielle derivater og valuta	444	450
Sum netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	-219	-10
Gevinst/tap og nedskrivning på verdipapirer klassifisert som anleggsmidler	2019	2018
Nedskrivning/reversering av nedskrivning	-537	-
Tap ved omsetning av aksjer	-	-
Gevinst ved tildeling av aksjer – VN Norge AS	-	-
Gevinst ved tildeling av aksjer og fusjon – VBB AS	-	1.577
Gevinst ved omsetning av aksjer – andre	41	582
Netto gevinst/tap på aksjer klassifisert som anleggsmidler	-496	2.159

Penneo Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY8-F473J-JPUH2-SXGQK-ZZZD7

NOTE 7 – RENTER OG LIKNENDE KOSTNADER PÅ ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

	2019	2018
Ansvarlig lånekapital	1427	772
Fondsobligasjoner	1.123	851
Sum renter ol. kostnader på ansvarlig lånekapital	2.550	1.623

Lånenes betingelser er spesifisert i note 19.

Noter 2019

Ansvarlig lån

Banken utstedte et ansvarlig lån 24.04.2019 pålydende 40 millioner kroner. Banken kan, etter samtykke fra Finanstilsynet, benytte sin rett til å Innfri lånet til kurs 100, første gang 24.04.2024.

Fondsobligasjon

Banken utstedte en evigvarende fondsobligasjon 08.10.2019 pålydende 30 millioner kroner. Banken kan, etter samtykke fra Finanstilsynet, benytte sin rett til å innfri lånet til kurs 100, første gang 08.10.2024.

Det henvises til fullstendig avtale på bankens hjemmeside for ytterligere informasjon om hver av de ovennevnte obligasjonslån.

NOTE 8 – AVGIFT TIL BANKENES SIKRINGSFOND

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon mv. av finansinstitusjoner pålegger alle banker å være medlem av Bankenes Sikringsfond.

Fondet plikter å dekke tap inntil kr 2 mill. som en innskyter har i en bank som er medlem av Bankenes Sikringsfond. Med innskudd menes enhver kredittsaldo i banken i henhold til konto som lyder på navn, samt forpliktelser etter innskuddsbevis til navngitt person.

Gjennom vedtatte endringer i Finansforetaksloven er EU's krisehåndteringsdirektiv gjennomført i norsk lov fra og med 01.01.2019. I tillegg til innskuddsgarantifond er det opprettet et krisetilaksfond, dette for å være i stand til å håndtere kriserammede foretak i fremtiden.

	2019	2018
Andre rentekostnader	1	6
Avgift til Sikringsfondet	2.347	1.808
Sum andre rentekostnader	2.348	1.814

NOTE 9 – PROVISJONSINNTEKTER OG PROVISJONSKOSTNADER

	2019	2018
Provisjonsinntekter		
Garantiprovisjon	788	791
Formidlingsprovisjon	396	372
Betalingsformidling	6.181	5.066
Verdipapirforvaltning og -omsetning	1.506	1.396
Provisjon Eika Bølligkreditt	6.341	5.763
Provisjon ved salg av forsikringstjenester	6.639	5.861
Andre provisjons- og gebyrinntekter	1.787	1.406
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	23.637	20.653
Provisjonskostnader		
Transaksjonsavgifter og lignende	2.258	2.774
Betalingsformidling, interbankgebyrer	1.023	338
Andre provisjonskostnader	722	834
Sum provisjonskostnader og kostnader fra banktjenester	4.003	3.946

Penneo Dokumentnøkkel: SD\WMX-G\CY8-F473J-JPH2-SXGQK-ZZD7

Noter 2019

NOTE 10 – PENSJON

Banken plikter å ha en tjenstepensjonsordning for alle sine ansatte.

Pr. 31. desember 2019 har banken følgende tjenstepensjonsordninger:

Innskuddsbasert pensjonsordning

Banken har en innskuddspensjonsordning med individuelt investeringsvalg og risikodekninger for 23 ansatte. Banken innbetaler kvartalsvis innskudd for hver enkelt ansatt til forsikringsselskapet Danica, og har ingen ytterligere betalingsforpliktelser utover de månedlige innskuddene. Innskuddsbeløpene utgiftsføres fortløpende som pensjonskostnader i bankens resultatregnskap. Bankens pensjonskostnader i den innskuddsbaserte pensjonsordningen utgjør i 1,283 millioner kroner i 2019.

Avtalefestet pensjon

Banken deltar i Fellesordningen for Avtalefestet Pensjon (AFP). På grunn av betydelig usikkerhet i tilknytning til pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen, har banken ikke foretatt noen avsetning for AFP-forpliktelser i balansen per 31.12.2019. Regnskapsmessig blir ordningen derfor behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning, hvor premiebetalingene kostnadsføres løpende. Pensjonskostnadene i forbindelse med innbetaling til fellesordningen for AFP utgjør 0,35 millioner kroner i 2019.

	2019	2018
Spesifikasjon av netto pensjonskostnad i resultatregnskapet		
Premier AFP	355	211
Innskuddsbasert pensjonsordning	1.282	1.375
Korrigerings for avsatt pensjonskostnad		
Sum pensjonskostnader	1.638	1.586
Egenandel AFP	355	211
Innskuddsbasert ordning	1.260	1.352
Individuell pensjonsforsikring	23	23
Tilbakeføring av avsatt pensjonskostnad		
Sum pensjonskostnader	1.638	1.586

Penneo Dokumentnøkkel:SDWMX-GKCY8-F473J-JPUH2-5XGOK-ZZZD7

Noter 2019

NOTE 11 - LØNNS- OG ADMINISTRASJONSKOSTNADER

	2019	2018
Lønn til ansatte	16.031	16.166
Honorar til styre og tillitsmenn	416	457
Pensjoner	1.638	1.686
Arbeidsgiveravgift	3.264	3.398
Kurs, velferd, øvrige personalutgifter	903	1.079
EDB-kostnader	11.963	11.155
Markedsføring	1.278	1.154
Reiser, opplæring etc	266	200
Rekvisita	596	689
Honorarer eksterne tjenester	2.122	2.507
Telefon, porto	687	674
Øvrige kostnader	274	224
Sum Lønn og generelle administrasjonskostnader	39.437	39.290
Antall ansatte pr 31.12.	23,0	25,0
Antall årsverk pr 31.12.	21,7	24,3
Gjennomsnittlig antall årsverk i året	23,0	25,6

NOTE 12 - LÅN OG YTELSE

	Lønn og honorarer	Pensjonsordning	Annen godtgjørelse	Sum	Lån
Ledende ansatte					
Banksjef, Åse Kjersti Øverdal	1.263	185	180	1.628	1.468
Assisterende banksjef, Rune William Zeylon	995	86	67	1.148	2.783
Sum ledende ansatte	2.258	271	247	2.776	4.251
Styre					
Leder, Torjus Følslund Bolkesjø	85			85	
Nestleder, Åsmund Groven	65			65	
Styremedlem, Ragnar Frøland	60			60	447
Styremedlem, Reidun Finkenhausen	60			60	625
Styremedlem, Lars Beitnes Svendsen	50			50	4.344
Styremedlem, Margit Bakken	50			50	1.329
Varamedlem, Leif Harald Langåsdaalen				-	326
Samlede ytelser og lån til styret	370	-	-	370	7.071
Forstanderskap					
Leder, Tone Cyrid Hovde	15			15	3.815
Øvrige medlemmer av forstanderskapet	17			17	27.896
Samlede ytelser og lån til forstanderskapet	32	-	-	32	31.711

Banksjef har mottatt bonus på kr. 11.250. Dette er rapportert under lønn og honorarer. Banksjef er del av samme bonusprogram som øvrige ansatte og utbetaling er utløst av oppnåelse av resultatmål.

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Beregnet rentesubsidiering, er differansen mellom lånerente og myndighetenes normrente. Differansen, kr 567.151 for 2019, er grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte. Beløpet er ikke ført som kostnad, men reduserer bankens renteinntekter tilsvarende. Lånene er gitt til en rente som tilsvarer bankens gjennomsnittlige fundingkostnad.

Noter 2019

Lånene er sikret med pant i fast eiendom. Lån til banksjef følger samme vilkår som øvrige ansatte. Lån til banksjef forfaller i 2043 og rentesatsen er 1,00 %.

Lån, garantier og sikkerhetsstillelser til tillitsvalgte er gitt etter samme vilkår som for bankens øvrige kunder, og er sikret i henhold til bestemmelsene for slike lån og garantier. Det er samme vilkår for lån til styrets leder. Banken hadde i 2019 ingen transaksjoner med nærstående parter utover overnevnte transaksjoner. Banken benytter ikke aksjeverdibaserte godtgjørelser til ansatte eller tillitsvalgte.

OTP – Obligatorisk tjenestepensjon er pliktig. Banken har pensjonsordning som tilfredsstiller kravene. Det er ikke avtalt noen form for opphørsvederlag eller lignende, verken til banksjef eller til styrets leder.

NOTE 13 – VARIGE DRIFTSMIDLER

	Driftsmidler	Bygninger	Tomt	Sum
Kostpris 01.01.2019	5.668	9.853	96	15.617
Tilgang	926			926
Avgang				-
Kostpris 31.12.2019	6.594	9.853	96	16.543
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2019	4.399	3.581		7.981
Tilbakeførte avskrivninger på utrangerte driftsmidler				-
Ordinære avskrivninger	770	344		1.114
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2019	5.169	3.925		9.094
Bokført verdi 31.12.2019	1.425	5.928	96	7.449

Fast eiendom	Eiendomstype	Herav utleid		Balanseført verdi 31.12
		Areal m ²	areale m ²	
	Hytter	154	0	4.543
	Bankbygg	873	150	1.384
	Forretningsbygg			
	Tomt	1.500	0	96
Sum				6.023

Deler av bankens bygg i Hjartdal blir leid ut til Hjartdal og Gransherad Rekneskapskontor AS. Utleieareal er 150 m² og leieinntekter for 2019 er kr. 147.241.

17.04.15 flyttet avdelingen på Notodden Inn i nye lokaler i Storgt 22. Leieavtalen er med bankens datterselskap, Rallarparken Eiendom AS. Leieavtalen gjelder fra innflytningstidspunkt og løper til april 2020. Betalt leie for 2019 er kr 1.600.000.

Bankens avdeling på Kongsberg tegnet i 2011 leieavtale med PK Eiendom AS. Bankens lokaler er i Chr. Augustgate 2 / 17. maigata. Avtalen er gjeldende fra 01.10.11 og løper til 31.08.2021. I 2019 har kontoret på Kongsberg betalt kr 250.775 i leie og kr 55.294 i felleskostnader.

Penneo Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY8-F473J-JUH2-SXGOK-ZZD7

Noter 2019

NOTE 14 – ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2019	2018
Andre driftskostnader		
Driftskostnader faste eiendommer	390	466
Leie av lokaler	1.977	1.887
Leie av maskiner, inventar og transportmidler	45	21
Maskiner, inventar og transportmidler	112	124
Overtatte eiendeler	103	272
Revisjonshonorar	530	424
Forsikringer	138	116
Eksterne tjenester utenom ordinær forretningsdrift	176	297
Utgifter leide lokaler	247	364
Andre ordinære tap	38	-41
Formuesskatt (note 15)	-	-
Øvrige kostnader	3.865	4.409
Sum andre driftskostnader	7.621	8.337
	2019	2018
Spesifikasjon av revisjonshonorar:		
Lovpålagt revisjon	244	286
Attestasjon	46	55
Skatterådgivning	53	41
Andre tjenester utenfor revisjon	96	46
Sum revisjonshonorar inkl. mva	439	428

NOTE 15 – SKATT

Skattekostnaden består av:

Betalbar skatt: 25 % av skattemessig resultat. For mye eller for lite avsatt betalbar skatt ved fjorårets ligning.
Utsatt skatt/utsatt skattefordel: Knyttes til periodisering av skatt på inntekts- og kostnadsposter hvor den regnskapsmessige periodiseringen avviker fra den skattemessige.

Andre skattebegrep:

Resultatforskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige resultat deles i:

Permanente forskjeller: Ikke fradragberettigede kostnader, skattefrie inntekter.

Midlertidige forskjeller: Forskjeller mellom regnskap og skattemessige periodiseringer som skal reverseres i senere perioder fordi det er det samme beløp som samlet skal komme til fradrag eller som skal inntektsføres over tid.

I tillegg skal sparebanker betale formuesskatt med 0,15 % av skattepliktig formue.

Penneo Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY8-F473J-JPUHZ-SXGQK-ZZZD7

Noter 2019

	2019	2018	
Beregning av betalbar skatt			
Resultat før skattekostnad	47.514	32.863	
Permanente forskjeller	-6.905	-7.660	
Endring midlertidige forskjeller	200	535	
Skattepliktig inntekt, grunnlag betalbar skatt	40.809	25.738	
Betalbar skatt på årets resultat, 25 %	10.202	6.435	
Skattekostnad	2019	2018	
Betalbar inntektsskatt for året	10.202	6.435	
Endring utsatt skatt	-109	-101	
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-	48	
Formuesskatt	632	640	
Sum skattekostnad	10.725	7.022	
Betalbar skatt fremkommer som følger:			
Formuesskatt	632	640	
Inntektsskatt	10.202	6.435	
Sum betalbar skatt	10.834	7.075	
Oversikt over midlertidige forskjeller	Endring	2019	2018
Varige driftsmidler	-195	-946	-751
Gevinst og tapskonto	-4	18	22
Obligasjoner og andre verdipapirer	-236	-528	-292
Grunnlag utsatt skatt+ /utsatt skattefordel-	-435	-1.456	-1.021
Bokført utsatt skattefordel (-) /utsatt skatt (+)	-109	-364	-255
Endring i skattesats			
Sum bokført utsatt skattefordel		-364	-255
Avstemming fra nominell til faktisk skattesats	2019		
25% skatt av resultat før skatt	11.879		
25% skatt av permanente forskjeller	-1.726		
25 % av endring midlertidige forskjeller	50		
For mye/lite avsatt skatt tidligere år			
Endring utsatt skatt	-109		
Formuesskatt	632		
Skattekostnad i henhold til resultatregnskap	10.725		

Pennec Dokumentnøkkel: SD\WMX-GR\CY8-F473-J\PUH2-SXGQK-ZZZD7

NOTE 16 – KONTANTER OG INNSKUDD I NORGES BANK

	2019	2018
Kontanter og fordringer på sentralbanker		
Kontanter i norske kroner	135	4.075
Kontanter i utenlandske valutasorter	4.398	15
Innskudd i Norges Bank	27.158	51.862
Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	31.690	55.952

Kjøp av valuta for videresalg til kunder gjøres via avtaler med Nokas. Banken har selv ansvaret for kursrisiko, bokføring og rapportering av utenlandsk valuta.

Noter 2019

NOTE 17 – EIERANDELER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER

Hjartdal og Gransherad Sparebank har stiftet Rallarparken Eiendom AS i 2013. Selskapet er et heleid datterselskap. Det har vært drift i selskapet siden april 2015. Selskapet hadde et overskudd på 8 tusen kroner. Selskapet hadde pr 31.12.2019 innskudd i banken på 57 tusen kroner og hadde et næringslån fra banken på 17,7 millioner kroner.

Hjartdal og Gransherad Sparebank har stiftet Tinnelva Eiendom AS i 2019. Selskapet er et heleid datterselskap, og er stiftet på grunnlag av overtatt eiendel. Eiendommen leies ut til King Food AS, som driver Burger King Notodden i lokalene. Selskapet hadde et underskudd på 273 tusen kroner. Selskapet hadde pr 31.12.2019 innskudd i banken på 677 tusen kroner og hadde et næringslån fra banken på 14,5 millioner kroner.

Hjartdal og Gransherad Sparebank er medeier i Viken Eiendomsmegling AS, sammen med Tinn Sparebank, Notodden Boligbyggelag og Kongsberg Boligbyggelag. Bankens eierandel er på 20 %. Selskapet hadde pr 31.12.2019 innskudd i banken på 59,8 millioner kroner. Dette er i hovedsak klientmidler.

Banken er medeier i Notodden Utvikling AS. Andre aksjonærer i selskapet er Notodden Kommune, Tinfos AS og Notodden Næringsforening. Bankens eierandel er 20 %. Ved fastsettelse av bankens regnskap var ikke selskapets overskudd og egenkapital for 2019 ferdigbehandlet. Selskapet hadde pr 31.12.2019 innskudd i banken på 74 tusen kroner.

Selskapets navn	Kontor-kommune	Selskaps-kapital	Antall aksjer	Eier/stemme andel	Total EK 2019	Resultat 2019	Bokført Verdi
Rallarparken Eiendom AS	Notodden	5.000	1.000	100 %	4.424	8	5.000
Notodden utvikling AS*	Notodden	200	400	20 %	6.842	46	40
Viken Eiendomsmegling AS	Notodden	1.500	30	20 %	8.586	1.653	299
Tinnelva Eiendom AS	Notodden	30	300	100 %	-243	-273	35

* selskapets resultat og totale egenkapital er pr 31.12.2018

Penneo Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY8-F473J-PUHZ-5XGQK-ZZZD7

NOTE 18 – GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER OG INNSKUDD FRA KUNDER

Gjeld og gjennomsnittlig rente 31.12.	2019		2018	
	Beløp	%	Beløp	%
Gjeld til kredittinstitusjoner				
Uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	225		179	
Med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	-		-	
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	225	3,02 %	179	0,46 %
Innskudd fra og gjeld til kunder				
Uten avtalt løpetid	1.964.972		1.939.493	
Med avtalt løpetid	896.911		764.828	
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	2.861.883	0,52 %	2.704.320	0,82 %

Noter 2019

Innskudd fra kunder	Beløp	%	Beløp	%
Lønnskere og lignende	2.073.543	72,5 %	1.928.078	71,3 %
Utlendet		0,0 %		0,0 %
Næringssektor fordelt:				
Jordbruk, skogbruk, fiske	25.316	0,9 %	31.690	1,2 %
Industriproduksjon	40.325	1,4 %	36.824	1,4 %
Bygg og anlegg	97.158	3,4 %	82.686	3,1 %
Varehandel, hotell/restaurant	61.928	2,2 %	72.160	2,7 %
Transport, lagring	10.257	0,4 %	7.253	0,3 %
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	335.979	11,7 %	351.067	13,0 %
Sosial og privat tjenesteyting	115.256	4,0 %	132.773	4,9 %
Offentlig forvaltning	102.123	3,6 %	59.790	2,2 %
Sum Innskudd	2.861.883	100,0 %	2.704.321	100,0 %

	2019		2018	
	Beløp	%	Beløp	%
Innskudd				
Hjartdal kommune	606.566	21,2 %	537.962	19,9 %
Notodden kommune	1.611.083	56,3 %	1.541.412	57,0 %
Kongsberg kommune	213.509	7,5 %	187.502	6,9 %
Oslo og Akershus	168.150	5,9 %	154.488	5,7 %
Resten av landet	262.576	9,2 %	282.956	10,5 %
Sum Innskudd	2.861.883	100,0 %	2.704.321	100,0 %

Banken hadde pr 31.12.2019 ingen innskudd fra låneformidlere. Rente er vist som total rentekostnad på gjennomsnittlig volum i hhv. 2019 og 2018.

NOTE 19 – GJELD OPPTATT VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

Utestående pr 31.12.2019	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført Verdi	Amortisering	Nominell rente
Lånetyper/ISIN						
Obligasjonslån						
NO0010776800	13.10.2016	13.10.2020	75.000	75.000	Nibor 3 mnd.	2,94 %
NO0010789837	03.04.2017	03.04.2020	75.000	75.000	Nibor 3 mnd.	2,56 %
NO0010805963	20.09.2017	20.09.2021	75.000	75.000	Nibor 3 mnd.	2,64 %
NO0010810567	17.11.2017	17.03.2021	75.000	75.000	Nibor 3 mnd.	2,60 %
NO0010826662	19.06.2018	20.06.2028	40.000	40.000	Nibor 3 mnd.	3,16 %
NO0010843881	20.02.2019	27.02.2023	75.000	75.000	Nibor 3 mnd.	2,70 %
NO0010850480	12.04.2019	13.04.2022	50.000	50.000	Nibor 3 mnd.	2,37 %
Under/overkurs				-175		
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			465.000	464.825		
Fondsobligasjon						
NO0010865744	08.10.2019	08.10.2099	30.000	30.000	Nibor 3 mnd.	5,81 %
			30.000	30.000		
Ansvarlig lån						
NO0010850472	24.04.2019	24.04.2029	40.000	39.935	Nibor 3 mnd.	3,29 %
			40.000	39.935		

Penneo Dokumentnøkkel: SD/IMX-GKCY8-F473J-JUJH2-SXGOK-ZZZD7

Noter 2019

NOTE 20 – SPESIFIKASJON AV ANNEN GJELD

	2019	2018
Annen gjeld		
Betalingsformidling	925	1.998
Betalbar inntektskatt	10.202	6.435
Leverandørgjeld	1.411	2.428
Skattetrekk	876	1.119
Mva	295	281
Skyldig formuesskatt (note 15)	632	640
Annen gjeld ellers	3.890	5.139
Sum annen gjeld	18.232	18.040

NOTE 21 – EGENKAPITAL

	EK bevis					Egenkapital
	kapital	Overkursfond	Spb. fond	Gavefond	Utjevn.fond	
Egenkapital 01.01.2019	40.000	396	320.391	100	834	361.722
Årsoppgjørsløstpostisjoner			31.596		1.793	33.389
Egenkapital 31.12.2019	40.000	396	351.987	100	2.628	395.111

	2019	2018
Avsatt til gaver	1.000	600
Overført til Utjevningsfond	1.793	316
Overført til Sparebankens fond	31.596	22.125
Avsatt til utbytte	2.400	2.800
Sum	36.789	25.841

NOTE 22 – GARANTIANSVAR

	2019	2018
Garantiansvar		
Betalingsgarantier	14.715	18.176
Kontraktsgarantier	18.915	29.136
Andre garantier	9.770	9.349
Samlet garantiansvar ovenfor kunder	43.400	56.661
Garanti ovenfor Eika Boligkreditt	10.329	24.087
Sum garantiansvar	53.729	80.748

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som kriterium at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.2019 lån for 981,8 mill. kroner hos EBK.

Garantibeløpet overfor EBK er todelt:

Tapsgaranti: Den samlede tapsgaranti er begrenset til 1 % av bankens utlånsportefølje i EBK, minimum 5 millioner kroner eller 100 % av låneporteføljen hvis den er lavere enn 5 millioner kroner. Banken plikter å dekke 80 % av konstaterte tap på lån i portefølje formidlet til EBK, og EBK kan motregne overskytende del på

Noter 2019

20 % i ubetalte provisjoner til alle eierbanker, proratarisk fordelt ut fra den enkelte banks andel av utlånsporteføljen på det tidspunkt tapet konstateres, i en periode på inntil 12 måneder fra tap konstateres.

Saksgaranti: Gjelder for hele lånebeløpet fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern.

	2019	2018
Garantier til Elka Boligkreditt AS		
Total andel av garantiramme		
Saksgaranti	511	13.868
Tapsgaranti	9.818	10.220
Samlet garantiansvar ovenfor Elka Boligkreditt AS	10.329	24.087

Banken har en likviditetsforpliktelse mot EBK. EBK har i sin risikostregeti krav om at overskuddslikviditeten minst skal dekke 75 % av likviditetsbehovet de nærmeste 12 måneder. I tillegg skal EBK's overskuddslikviditet være minst 6 % av innlånsvolumet. Likviditetsforpliktelsen er inngått i en Avtale om kjøp av OMF (Note Purchase agreement). Forpliktelsen om kjøp av OMF fra EBK utløses kun hvis markedssituasjonen er slik at EBK ikke kan finansiere likviditetsbehovet i OMF-markedet, og derfor må utstede obligasjoner direkte til eierbankene. Pr. 31.12.2019 var likviditetsforpliktelsen til EBK beregnet til 0.

Banken har også en avtale med EBK om kapitalstøtte. Kapitalstøtten inntreffer hvis EBK har behov for ansvarlig kapital for å nå sitt kapitalmål på 13,5 % i ren kjernekapital. EBK har ikke offentliggjort evt. emisjonsbeløp for 2020, estimert emisjonsbeløp publiseres i årlig kapitalnotat til bankene.

Garantier fordelt geografisk	2019		2018	
	Beløp	%	Beløp	%
Hjartdal kommune	15.318	28,5 %	32.347	40,1 %
Notodden kommune	27.760	51,7 %	28.674	35,5 %
Kongsberg kommune	1.245	2,3 %	1.240	1,5 %
Oslo og Akershus	150	0,3 %	150	0,2 %
Resten av landet	9.257	17,2 %	18.338	22,7 %
Sum garantier	53.729	100,00 %	80.748	100,00 %

Penneo Dokumentnr: SD\MMX-GKCY8-F4731-JPH2-5XGOK-ZZD7

Noter 2019

NOTE 23 - NØKKELTALL

Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2019	2018
Resultat		
Kostnader i % av inntekter justert for VP	52,3 %	59,9 %
Kostnadsvekst siste 12 mnd	-1,8 %	-0,9 %
Egenkapitalavkastning*	9,7 %	7,4 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eskl. VP)	21,7 %	20,8 %
Innskuddsmargin hittil i år	0,50 %	0,19 %
Utlånsmargin hittil i år	2,02 %	2,19 %
Netto rentemargin hittil i år	1,97 %	1,90 %
Resultat etter skatt i % av FVK	1,00 %	0,73 %
Innskudd og Utlån		
Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	16,4 %	17,0 %
Andel lån overført til EBK - kun PM	27,7 %	29,2 %
Innskuddsdekning	93,5 %	90,4 %
* EK-avkastning etter beregnet skatt - Annualisert		
Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2019	2018
Soliditet		
Ren kjernekapitaldekning	23,17 %	17,59 %
Kjernekapitaldekning	20,94 %	18,71 %
Kapitaldekning	19,27 %	20,11 %
Leverage ratio	9,75 %	9,18 %
Likviditet		
LCR	516	145
NSFR	131	138

Penneo Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY8-F473J-JPUH2-SXGOK-ZZZD7

Noter 2019

NOTE 24 – EGENKAPITALBEVIS

Nøkeltall egenkapitalbevis	2019	2018
Eierbrøk	11,40	12,06
Resultat per EK bevis	10,48	7,79
Bokført EK per EK bevis	103,08	102,28
Utbytte per EK bevis	6,00	7,00

20 største egenkapitalbevis elere	Antall EK-bevis	Elerandel
Kvamme Geir Atle	32.600	8,2 %
City Vest AS c/o Øyvind Thorsby	31.400	7,9 %
Erik Dahl Invest AS	29.900	7,5 %
Pedersen Viggo Wahl	18.900	4,7 %
Klise Oddvar	12.600	3,2 %
AEK Invest AS	12.600	3,2 %
Rei Invest AS	12.600	3,2 %
Hallgeir Hardang	10.900	2,7 %
Snipen Rolf Eber	9.400	2,4 %
Hjuksebø Invest AS	9.400	2,4 %
BLE Eiendom AS	9.000	2,3 %
Tinvest AS	6.900	1,7 %
Moe Svein Halvor	6.600	1,7 %
Robert Andersen	6.300	1,6 %
Faye Gabriel Andreas	6.300	1,6 %
Forvaltningsenteret	6.300	1,6 %
Slåtta Andres	6.300	1,6 %
Bjørndalen Torgeir Bjarne	6.100	1,5 %
Landsverk Odd Bjørn	6.000	1,5 %
Landsverk Gunnbjørg	6.000	1,5 %
Sum 20 største elere	246.100	61,5 %
Øvrige	153.900	38,5 %
Sum totalt	400.000	100,0 %

Egenkapitalbevis ledende ansatte og styrende organer inkludert nærstående	Antall EK-bevis
Ledende ansatte	
Øverdal Åse Kjersti	600
Zeylon Rune William	600
Sum ledende ansatte	1.200
Styre inkludert nærstående	
Bolkesjø Torjus Folsland	2.500
Finkenbogen Reidun	600
Sum styre	3.100
Forstanderskap inkludert nærstående	
Særsland Harald	600
Bratsberg Tore Gunnar	300
Finnekåsa Aud Hegna	500
Haugan Sverre	300
Wåle Kristin Innvær	200
Hegna Terje	300
Heidi Hovde Skårnes	200
Tone Gyrid Hovde	300
Sum forstanderskap	2.700

Pernse Dokumentnøkkel: SD\WIX-GKCY8-F473-JPUH2-SXGOK-ZZZD7

Noter 2019

NOTE 25 - OVERTATTE EIENDELER

Banken har ved utgangen av året ingen overtatte eiendeler pr 31.12.2019.

Penneo Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY8-F473-JPUHZ-5XGQK-ZZZD7

Regnskapsprinsipper – Endring av regnskapsprinsipper fra 2020

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET

Forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak endres med virkning fra 01.01.2020. Basert på endringen vil banken fra 2020 utarbeide et årsregnskap i tråd med § 1–4, 1. ledd b) i forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak. Regnskapet vil være basert på de krav som følger av IFRS som fastsatt av EU, med unntak som beskrevet i det etterfølgende.

Banken har valgt ikke å omarbeide sammenligningstall iht. forskriftens § 9–2.

Regnskapsprinsippene som er beskrevet blir anvendt i utarbeidelsen av bankens årsregnskap. Endrede prinsipper er implementert pr. 1. januar 2020, med tilhørende effekter mot egenkapitalen. Se tabell «Overgangseffekter på egenkapitalen».

I samsvar med forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak har selskapet valgt å unnlate å anvende IFRS 16 Leieavtaler for regnskapsåret 2020 og i stedet anvende tidligere anvendte prinsipper.

I henhold til forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak har selskapet valgt å regnskapsføre utbytte og konsernbidrag fra datterselskap i samsvar med regnskapslovens bestemmelser.

Banken vil unnlate å gi følgende notekrav etter IFRS:

- 1) IFRS 13. Det gis i stedet opplysninger om virkelig verdi i samsvar med forskriftens § 7–3.
- 2) IFRS 15.113–128
- 3) IAS 19.135 litra c og IAS 19.145–147.

SAMMENDRAG AV VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER IHT. PRINSIPPER SOM VIL GJELDER FRA 2020

Prinsipper for konsolidering og regnskapsmessig behandling av tilknyttede selskap

Banken har ved årsskiftet to heleide datterselskap. Rallarparken eiendom AS som eier lokalene banken bruker i Notodden Sentrum og Tinnelva Eiendom som eier et næringsbygg som i dag er utleid. Tinnelva Eiendom er

Noter 2019

tilgjengelig for salg og planlagt avhendet i løpet av 2020. Rallarparken eiendom AS er planlagt innfusjonert i banken i løpet av 2020.

Per 31.12.2019 er det ikke utarbeidet konsernregnskap etter NGAAP. Dersom banken per utgangen av 2020 fortsatt har datterselskap tas det sikte på å utarbeide konsernregnskap etter reglene i IFRS.

Segmentinformasjon

Driftssegmenter rapporteres slik at de er i overensstemmelse med rapporterbare segmenter i henhold til den interne rapporteringen i Hjørtal og Gransherad Sparebank.

Inntektsføring

Renteinntekter inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetode. Dette innebærer løpende inntektsføring av renter med tillegg av amortisering av etableringsgebyrer. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer, samt eventuelt restverdi ved utløpet av forventet løpetid.

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes for balanseposter som vurderes til amortisert kost. For rentebærende balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet inntektsføres den nominelle renten løpende, mens verdiendringer regnskapsføres ved periodeslutt. Renteinntekter på nedskrevne engasjementer beregnes som effektiv rente av nedskrevet verdi. Gebyrer og provisjoner resultatføres etter hvert som tjenesten ytes. Gebyrer for etablering av låneavtaler inngår i kontantstrømmene ved beregning av amortisert kost og inntektsføres under netto renteinntekter etter effektiv rentemetode. I andre driftsinntekter inngår blant annet gebyrer og provisjoner knyttet til betalingsformidling, kredittformidling og verdipapirtjenester. Resultatføringen skjer når tjenestene er levert.

Utbytte fra investeringer resultatføres på tidspunkt utbyttet er vedtatt på generalforsamling.

Leieinntekter inntektsføres løpende, etter hvert som de opptjenes.

Finansielle instrumenter – innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når banken blir part i instrumentets kontraktsmessige vilkår. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Penneo Dokumentnøkkel: SD/111X-GK/CY8-F4731-JPH2-5XGQK-ZZZD7

Noter 2019

Finansielle instrumenter – klassifisering

Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle instrumenter klassifisert i en av de følgende kategorier, avhengig av typen instrument og formålet med investeringen.

Finansielle eiendeler klassifiseres i gruppene:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat
- Virkelig verdi med verdiendring over resultatet

Finansielle forpliktelser klassifiseres som:

- Finansielle forpliktelser til virkelig verdi med verdiendringer over resultat
- Andre finansielle forpliktelser målt til amortisert kost

I forhold til klassifisering og måling krever IFRS 9 at alle finansielle eiendeler som er pengekrav klassifiseres basert på en vurdering av banken forretningsmodell og kontantstrømmene knyttet til de ulike instrumentene. Utlån med flytende rente er klassifisert til amortisert kost. Utlån med fast rente der banken har som formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer i form av renter og avdrag, er sikret med derivater for å matche finansieringen til flytende rente. Banken benytter derfor fair value option for å unngå accounting mismatch på disse utlånene og er derfor klassifisert til virkelig verdi over resultatet. Banken har anledning til å overføre utlån med pant i boligendom til Eika Boligkreditt (EBK) som har belåningsgrad under 60 % (75 %). Bankens forretningsmodell tilsier at det ikke overføres boliglån som allerede er på bankens balanse til EBK. Banken har, siden opprettelsen av EBK, overført noen utlån fra egen balanse, men kun unntaksvis og med uvesentlige volum. Banken har derfor klassifisert utlån som kan overføres til Eika Boligkreditt til amortisert kost.

Bankens likviditetsportefølje er klassifisert til virkelig verdi over resultatet iht. til den forretningsmodellen som styrer forvaltningen av likviditetsporteføljen. Egenkapitalinstrumenter som er strategiske investeringer, er klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat uten resirkulering. Disse egenkapitalinstrumentene er ikke er derivater eller holdt for handelsformål.

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektivrentemetode. Der hvor tidshorisonten for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost. I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene innskudd fra og forpliktelser overfor kunder og rentebærende forpliktelser som sertifikat- og obligasjonsgjeld.

Måling

MÅLING TIL VIRKELIG VERDI

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder, fastsettes ved slutten av rapporteringsperioden med henvisning til noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere av finansielle instrumenter, uten fradrag for transaksjonskostnader. Markedet er aktivt dersom det er mulig å fremskaffe eksterne observerbare priser, kurser eller renter og disse prisene representerer faktiske og hyppige markedstransaksjoner.

Noter 2019

For finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes den virkelige verdien ved hjelp av en egnet verdsettelsesmetode. Slike verdsettelsesmetoder omfatter bruk av nylig foretatte markedstransaksjoner på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, dersom slike er tilgjengelige, henvisning til løpende virkelig verdi av et annet instrument som er praktisk talt det samme, diskontert kontantstrømsberegning eller andre verdsettelsesmodeller. I den grad observerbare markedspriser er tilgjengelig for variabler som inngår i verdsettelsesmodeller, så benyttes disse.

En analyse av virkelig verdi av finansielle instrumenter og ytterligere detaljer om målingen av disse oppgis i egen note i forbindelse med avleggelse av årsregnskapet for 2020.

MÅLING TIL AMORTISERT KOST

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi, måles til amortisert kost, og inntektene beregnes etter instrumentets effektive rente. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid.

Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikke direkte betales av kunden, samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av slike kontantstrømmer neddiskontert med den effektive renten.

MÅLING AV FINANSIELLE GARANTIER

Utstedte finansielle garantier vurderes til virkelig verdi, som ved første gangs regnskapsføring anses å være mottatt vederlag for garantien. Ved etterfølgende måling vurderes utstedte finansielle garantier til det høyeste beløp av mottatt vederlag for garantien med fradrag for eventuelle resultatførte amortiseringer og beste estimat for vederlag ved eventuell innfrielse av garantien.

NEDSKRIVNING AV FINANSIELLE EIENDELER

Under IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap. Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler omfatter finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og fordringer på leieavtaler, omfattet.

Ved førstegangs balanseføring skal det avsettes for tap tilsvarende 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene.

Dersom kredittrisikoen for en eiendel eller gruppe av eiendeler er ansett å ha økt vesentlig siden første gangs innregning, skal det gjøres en tapsavsetning tilsvarende hele den forventede levetiden til eiendelen. Dersom det oppstår et kredittap skal renteinntekter innregnes basert på bokført beløp etter justering for tapsavsetning.

For ytterligere detaljer henvises det til IFRS 9.

Noter 2019

NEDSKRIVNINGSMODELL I BANKEN

Eika har utviklet egne modeller for beregning av sannsynlighet for mislighold (PD) og tap gitt mislighold (LGD). SDC har videre utviklet løsning for eksponering ved mislighold (EAD), beregning av tap og modell for vurdering om et engasjement har hatt vesentlig økning siden første gangs innregning, som banken har valgt å benytte. Forventet kredittap (ECL) beregnes som $EAD \times PD \times LGD$, neddiskontert med opprinnelig effektiv rente.

BESKRIVELSE AV PD MODELLEN

PD-modellen i Eika estimerer sannsynlighet for mislighold ved å estimere statistiske sammenhenger mellom mislighold og kundens finansielle stilling, demografiske data og betalingsadferd. Mislighold er definert som overtrett på minimum 1.000 kroner i 90 dager sammenhengende, i tillegg til andre kvalitative indikatorer som tilsier at engasjementet har misligholdt, jf. kapitalkravsforskriftens § 10-1.

Modellen skiller mellom personkunder og bedriftskunder, og måler misligholdssannsynlighet for de neste 12 måneder (PD). Personkundemodellen skiller videre på kunder med og uten boliglån. Bedriftskundemodellen skiller mellom eiendomsselskap, begrenset personlig ansvar og ubegrenset personlig ansvar.

Betalingsadferd krever 6 måneder med historikk før den får påvirkning i modellen. Det betyr at nye kunder vil ha 6 måneder med kun ekstern modell før Intern modell blir benyttet. Modellene blir årlig validert og recalibreres ved behov. Ved forringelse av modellenes kvalitet blir det utviklet nye modeller.

Ved beregning av misligholdssannsynlighet over forventet levetid på engasjementet (PD-liv) benyttes det en migrasjonsbasert framskrivning for å estimere forventet mislighold fram i tid, basert på utvikling i PD siste 12 måneder.

VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO

Vesentlig økning i kredittisiko måles basert på utvikling i PD. Banken har definert vesentlig økning i kredittisiko som en økning fra opprinnelig PD ved første gangs innregning (PD ini) for ulike nivåer for at modellen skal fange opp relativ utvikling i kredittisiko.

For engasjement som hadde opprinnelig PD 12 mnd. (PD 12 mnd. ini) mindre enn 1 %, er vesentlig økning i kredittisiko definert som:

$$PD\ 12\ mnd.\ >\ PD\ 12\ mnd.\ ini + 0,5\ \%$$

og

$$PD\ liv > PD\ rest\ liv\ ini * 2$$

For engasjement som hadde opprinnelig PD 12 mnd. (PD 12 mnd. ini) over eller lik 1 %, er vesentlig økning i kredittisiko definert som:

Noter 2019

$PD\ 12\ mnd. > PD\ 12\ mnd.\ ini + 2\ \%$

eller

$PD\ liv > PD\ rest\ liv\ ini * 2$

BEREGNING AV LGD

Estimat for LGD er basert på historiske tap i alle Eika-banker. Modellene skiller mellom person- og bedriftskunder. Verdien av sikkerhetene er basert på estimert realisasjonsverdi.

EAD

EAD for avtaler i steg 1 består av utestående fordring eller forpliktelse justert for kontantstrømmer de neste 12 månedene og for avtaler i steg 2 de neddiskonterte kontantstrømmene for den forventede levetiden til avtalen. For garantier er EAD lik den utestående forpliktelse på rapporteringsdatoen multiplisert med en konverteringsfaktor på 1 eller 0,5 avhengig av type garanti. Ubenyttede kreditter har EAD lik utestående ubenyttet kreditt på rapporteringstidspunktet.

Forventet levetid på en avtale beregnes ut fra lignende avtalers historiske gjennomsnittlige levetid. Avtaler som modifiseres måles fra opprinnelig innvilgelsestidspunkt selv om avtalen får nye betingelser.

FORVENTET KREDITTAP BASERT PÅ FORVENTNINGER TIL FREMTIDEN

IFRS 9 krever at framoverskuende informasjon inkluderes i vurdering av forventede kredittap. Forventninger til fremtiden er utledet av en makromodell der det hensyntas tre scenarier – base case, best case og worst case – for forventet makroøkonomisk utvikling ett til tre år fram i tid. Variablene arbeidsledighet, oljepris, boligpriser, husholdningers gjeld, bankenes utlånsrente og kronkurs inngår i modellen. Variablene er fordelt på fylker for personmarkedet og på bransjer for bedriftsmarkedet. Vekting av scenarioene gjøres etter en ekspertvurdering.

Følgende makrovariabler er benyttet i de ulike scenarioene for åpningsbalansen pr. 01.01.2020:

Penneo Dokumentnøkkel: SD\WMX-G\CI\8-F473\J\PUH2-5XGQK-ZZD7

Note 2019

	2020	2021	2022	2023
Base case				
Arbeidsledighet (nivå)	3,8 %	3,8 %	3,9 %	3,9 %
Gjeld husholdning (endring)	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %
Bankenes utlånsrente (nivå)	4,1 %	4,0 %	4,2 %	4,6 %
Oljepris (USD pr. fat)	65	63	62	61
	2020	2021	2022	2023
Worst case				
Arbeidsledighet (nivå)	5,1 %	6,2 %	6,3 %	6,0 %
Gjeld husholdning (endring)	0,0 %	0,0 %	0,0 %	5,0 %
Bankenes utlånsrente (nivå)	7,2 %	5,5 %	4,7 %	4,1 %
Oljepris (USD pr. fat)	30	30	30	30
	2020	2021	2022	2023
Best case				
Arbeidsledighet (nivå)	3,3 %	3,1 %	2,9 %	2,7 %
Gjeld husholdning (endring)	7,0 %	7,0 %	7,0 %	5,0 %
Bankenes utlånsrente (nivå)	4,3 %	4,2 %	4,4 %	4,8 %
Oljepris (USD pr. fat)	80	80	80	80

OVERTAGELSE AV EIENDELER

Eiendeler som overtas i forbindelse med oppfølging av misligholdte og nedskrevne engasjementer, verdsettes ved overtagelsen til virkelig verdi. Slike eiendeler klassifiseres i balansen etter sin art. Etterfølgende verddivurdering og klassifisering av resultateffekter følger prinsippene for den aktuelle eiendelen.

Presentasjon av resultatposter knyttet finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi

Realiserte gevinster og tap, samt endringer i estimerte verdier på finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet medtas i regnskapet under "Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter" i den perioden de oppstår. Gevinst, tap og verdiendringer på finansielle instrumenter klassifisert som virkelig verdi over utvidet resultat føres over utvidet resultat. Utbytte på aksjer og andre egenkapitalinstrumenter føres over resultatet når bankens rett til utbytte er fastslått.

Sikringsbokføring

Hjartdal og Gransherad Sparebank benytter ikke sikringsbokføring.

Noter 2019

Motregning

Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser motregnes og presenteres bare når banken har en juridisk håndhevbar rett til å motregne og når banken har til hensikt å gjøre opp på nettogrunnlag. Inntekter og kostnader motregnes ikke med mindre det kreves eller tillates i henhold til IFRS.

Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Ikke-pengeposter som måles til historisk kurs uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pengeposter som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på balansetidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden.

Regnskapet presenteres i norske kroner, som er bankens funksjonelle valuta.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler omfatter bygninger, tomter og driftsløsøre, og er vurdert til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost for varige driftsmidler er kjøpspris, inkludert avgifter /skatter og kostnader direkte knyttet til å sette anleggsmiddelet i stand for bruk. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold, resultatføres, mens øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler, blir balanseført. Det er benyttet lineære avskrivninger for å allokere kostpris over driftsmidlenes brukstid. (Her må banker som skal benytte verdireguleringsmetode etter IAS 17 beskrive disse prinsippene.)

Immaterielle eiendeler

Utvikling av programvare balanseføres og klassifiseres som immaterielle eiendeler dersom det er sannsynlig at de forventede, fremtidige verdier som kan henføres til eiendelen, vil tilflyte foretaket og at eiendelens anskaffelseskost kan måles på en pålitelig måte. Ved utvikling av programvare utgiftsføres bruk av egne ressurser, forprosjektering, implementering og opplæring. Balanseført, egenutviklet programvare avskrives over anslått levetid.

Nedskrivning av materielle og immaterielle eiendeler

Ved hvert rapporteringstidspunkt og dersom det foreligger indikasjoner på fall i materielle og immaterielle eiendelers verdi, vil eiendelenes gjenvinnbare beløp estimeres for å beregne eventuell nedskrivning. Gjenvinnbart beløp estimeres for å beregne eventuell nedskrivning. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av

Penneo Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY8-F473-JPUH2-5XGOK-ZZZD7

Noter 2019

eiendelens virkelige verdi med fratrukk av salgskostnader og bruksverdi. Eiendelens balanseførte verdi nedskrives dersom balanseført verdi er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp.

Investerings eiendom

Investerings eiendommer er eiendommer i bankens eie som ikke er anskaffet for eget bruk, men for å oppnå avkastning gjennom leieinntekter og å oppnå verdistigning. Investerings eiendommer er regnskapsført til anskaffelseskost. Ved måling etter innregning legges anskaffelseskostmodellen til grunn.

Leieavtaler

En leieavtale klassifiseres som finansielle leieavtale dersom den i det vesentlige overfører risiko og avkastning forbundet med eierskap. Øvrige leieavtaler klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Fra 2021 vil banken følge prinsippene i IFRS 16 for regnskapsføring av leieavtaler.

Investeringer i tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er enheter hvor banken har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, over den finansielle og operasjonelle styringen (normalt ved eierandel på mellom 20 % og 50 %). Regnskapet inkluderer bankens andel av resultat fra tilknyttede selskaper regnskapsført etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører.

Skatt

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld.

Utsatt skattefordel er regnskapsført når det er sannsynlig at banken vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd i senere perioder til å nyttiggjøre skattefordelen. Bankens regnskapsfører tidligere ikke regnskapsført utsatt skattefordel i den grad det har blitt sannsynlig at banken kan benytte seg av den utsatte skattefordelen. Likeledes vil selskapet redusere utsatt skattefordel i den grad banken ikke lenger anser det som sannsynlig at det kan nyttiggjøre seg av den utsatte skattefordelen.

Utsatt skatt og utsatt skattefordel er målt basert på forventet fremtidige skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen, eller som med overveiende sannsynlighet ventes vedtatt, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten skal gjøres opp.

Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg til egenkapitaltransaksjoner.

Pennco Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY8-F473-JPUH2-SXGQK-ZZZD7

Noter 2019

Pensjonsforpliktelser

Pensjonskostnader og – forpliktelser følger IAS 19. Banken omdannet i 2015 den kollektive ytelsesbaserte ordningen til innskuddsbasert ordning for alle ansatte. I tillegg har banken AFP-ordning. For innskuddsordningen betaler banken innskudd til privat administrerte livs- og pensjonsforsikringselskap. Banken har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddene kostnadsføres fortløpende og regnskapsføres som lønnskostnad. AFP-ordningen behandles regnskapsmessig som innskuddsordningen.

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen, er tatt hensyn til i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med utgangspunkt i brutto kontantstrømmer fra operasjonelle –, investerings-, og finansieringsaktiviteter. Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter er definert som løpende renter knyttet til utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til den ordinære operasjonelle virksomheten. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner, – samt investeringer i driftsmidler og eiendommer. Kontantstrømmer fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, opptak og nedbetaling av ansvarlige lån og obligasjonsgjeld og egenkapital er definert som finansieringsaktiviteter. Likvider omfatter kontanter og fordringer på Norges Bank.

Penneo Dokumentnøkkel: SD\WINX-G\K18-F473J-IPUHZ-5XGQK-ZZZD7

Noter 2019

Overgangseffekter på Finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler	31.12.2019		01.01.2020	
	Etter årsregnskapsforskriften		Etter IFRS 9	
Kontanter og innskudd i Norges Bank	Amortisert kost	31.690	Amortisert kost	31.690
Innskudd i og fordringer på kreditinstitusjoner	Amortisert kost	183.364	Amortisert kost	183.023
Utlån til kunder	Amortisert kost	3.046.747	Amortisert kost	3.048.151
	Virkelig verdi over resultatet	-	Virkelig verdi over resultatet	-
Verdipapirer – rentepapirer	Laveste verdis prinsipp	444.323	Virkelig verdi over utvidet resultat	445.299
		-	Virkelig verdi over resultatet	-
Verdipapirer – egenkapitalinstrumenter	Laveste verdis prinsipp	6.345	Virkelig verdi over resultatet	6.575
	Kostpris	87.857	Virkelig verdi over utvidet resultat	124.024
Totalt		3.800.326		3.838.762

Reklassifisering og verdjusteringer

	31.12.2019 Etter	Reklassi-	Verdi-	01.01.2020
	årsregnskapsforskr.	fisering	justeringer	Etter IFRS 9
Amortisert kost				
Kontanter og innskudd i Norges Bank				
Åpningsbalanse forskrift og sluttbalanse IFRS 9	31.690	-	-	31.690
Innskudd i og fordringer på kreditinstitusjoner				
Åpningsbalanse forskrift	183.364			
Verdjustering: Nedskrivning for forventet tap			-342	
Sluttbalanse IFRS 9				183.023
Utlån til kunder				
Åpningsbalanse forskrift	3.046.747			
Reklassifisert til virkelig verdi over resultatet		-		
Verdjustering: Nedskrivning for forventet tap			4.241	
Verdjustering: Uamortiserte gebyrinntekter			-2.836	
Sluttbalanse IFRS 9				3.048.151
Investeringer i verdipapirer – rentepapirer				
Åpningsbalanse forskrift	444.323			
Reklassifisert virkelig verdi over resultatet		-444.323		
Sluttbalanse IFRS 9				-
Investeringer i verdipapirer – egenkapitalinstrumenter				
Åpningsbalanse forskrift	94.202			
Reklassifisert til virkelig verdi over resultatet		-6.345		
Reklassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat		-87.857		
Sluttbalanse IFRS 9				-
Finansielle eiendeler til amortisert kost	3.800.326	-538.525	1.063	3.262.864
	31.12.2019 Etter	Reklassi-	Verdi-	01.01.2020
	årsregnskapsforskr.	fisering	justeringer	Etter IFRS 9
Amortisert kost				
Ubenyttede kreditter til kunder				
Åpningsbalanse forskrift	260.015			
Verdjustering: Nedskrivning for forventet tap			-0	
Sluttbalanse IFRS 9				260.015
Garantier til kunder				
Åpningsbalanse forskrift	81.884			
Verdjustering: Nedskrivning for forventet tap			-0	
Sluttbalanse IFRS 9				81.884
Finansielle forpliktelser til amortisert kost	341.899	-	-0	341.898

Penneo Dokumentnøkkel: SD/WMX-GKCY8-F473-JPUH2-5XGOK-ZZDZ7

Noter 2019

Virkelig verdi over resultatet

	31.12.2019 Etter årsregnskapsforskr.	Reklassi- fisering	Verdi- justeringer	01.01.2020 Etter IFRS 9
Utlån til kunder				
Åpningsbalanse forskrift	-	-	-	-
Reklassifisert fra amortisert kost	-	-	-	-
Verdjustering til virkelig verdi	-	-	-	-
Sluttbalanse IFRS 9	-	-	-	-
Investeringer i verdipapirer – egenkapitalinstrumenter (obligatorisk)				
Åpningsbalanse forskrift	-	-	-	-
Reklassifisert fra laveste verdis prinsipp	-	6.345	-	-
Verdjustering til virkelig verdi	-	-	230	-
Sluttbalanse IFRS 9	-	-	-	6.575
Investeringer i verdipapirer – rentepapirer (valgt)				
Åpningsbalanse forskrift	-	-	-	-
Reklassifisert fra amortisert kost	-	444.323	-	-
Verdjustering til virkelig verdi	-	-	976	-
Sluttbalanse IFRS 9	-	-	-	445.299
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet	-	450.688	1.207	451.874

Virkelig verdi over utvidet resultat

	31.12.2019 Etter årsregnskapsforskr.	Reklassi- fisering	Verdi- justeringer	01.01.2020 Etter IFRS 9
Utlån til kunder				
Åpningsbalanse forskrift	-	-	-	-
Reklassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat	-	-	-	-
Verdjustering; Nedskrivning for forventet tap	-	-	-	-
Sluttbalanse IFRS 9	-	-	-	-
Investeringer i verdipapirer – egenkapitalinstrumenter (valgt)				
Åpningsbalanse forskrift	-	-	-	-
Reklassifisert fra kostpris	-	87.857	-	-
Verdjustering til virkelig verdi	-	-	36.167	-
Sluttbalanse IFRS 9	-	-	-	124.024
Investeringer i verdipapirer – rentepapirer				
Åpningsbalanse forskrift	-	-	-	-
Reklassifisert fra amortisert kost	-	-	-	-
Verdjustering; Nedskrivning for forventet tap	-	-	-	-
Sluttbalanse IFRS 9	-	-	-	-
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over utvidet resultat	-	87.857	36.167	124.024
Sum finansielle eiendeler	3.800.326	-	38.436	3.838.762
Sum finansielle forpliktelser	341.899	-	-0	341.898

Nedskrivninger etter IFRS 9 og utlånsforskriften

	31.12.2019 Utlåns- forskriften 12 mnd. tap	Steg 1 Tap	01.01.2020 IFRS 9 Steg 2 Livstid tap	Steg 3 Livstid tap	Totale nedskrivninger
Utlån til og fordringer på kunder	15.350	966	2.451	7.850	11.267
Ubenyttede kredittammer til kunder	-	3	-	-	3
Garantier til kunder	-	157	175	-	333
Innskudd i og fordringer på kredittinstitusjoner	-	342	-	-	342
Verdipapirer	-	-	-	-	-
Sum nedskrivninger	15.350	1.468	2.626	7.850	11.944
Bokført som reduksjon av balanseposter	15.350	1.308	2.451	7.850	11.609
Bokført som avsetning på gjeldspost	-	160	175	-	335

Noter 2019

Overgangseffekter på Egenkapitalen

Nedenfor vises en avstemming av egenkapitalen pr 31.12.2019 mot egenkapitalen 1.1.2020:

Avstemming av overgangseffekter etter skatt

	Total egenkapital
Egenkapital 31.12.2019 iht. NGAAP	395.111
Verdiendring på innskudd i banker	-256
Verdiendringer på utlån til kunder	-1.053
Verdiendring på obligasjoner	732
Verdiendring på egenkapitalinstrumenter (aksjer og andeler)	36.397
Verdiendring på ubenyttede kredittrammer og garantier	-251
Verdiendring på derivater	
Klassifisering av hybridkapital som egenkapital	30.000
..	-
Egenkapital 01.01.2020 iht. IFRS	460.679

Egenkapitaloppstilling

	Egenkapital- bevis	Egenleide egenkap. bevis	Overkurs- fond	Fondsobl.	Utlevnings- fond	Spare- bankens fond	Gave- fond	Fond for vurderings- forskjeller	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Sum egen- kapital
Sum egenkapital 31.12.2017	40.000	-	396	-	518	298.266	100	-	-	-	339.280
Utbetalt i 2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Renter fondsobligasjon	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultat 2018	-	-	-	-	316	22.125	-	-	-	-	22.441
Sum egenkapital 31.12.2018	40.000	-	396	-	834	320.391	100	-	-	-	361.721
Utbetalt i 2019	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Renter fondsobligasjon	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultat 2019	-	-	-	-	1.794	31.595	-	-	-	-	33.390
Sum egenkapital 31.12.2019	40.000	-	396	-	2.628	351.987	100	-	-	-	395.111
Sum egenkapital 01.01.2020	40.000	-	396	-	2.628	351.987	100	-	-	-	395.111
Overgang til IFRS	-	-	-	30.000	-90	-739	-	36.397	-	-	65.588
Omarbeidet egenkapital 01.01.2020	40.000	-	396	30.000	2.538	351.248	100	-	36.397	-	460.679

Penneo Dokumentnøkkel: SDWMX-GKCY8-F473J-JPH2-SXGOK-ZZD7

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Åse Kjersti Øverdal

Daglig leder

På vegne av: Hjørtedal og Gransherad Sparebank

Serienummer: 9578-5995-4-52984

IP: 185.155.xxx.xxx

2020-03-23 20:52:53Z

Margit Bakken

Styremedlem

På vegne av: Hjørtedal og Gransherad Sparebank

Serienummer: 9578-5999-4-1317364

IP: 79.161.xxx.xxx

2020-03-23 20:55:04Z

Åsmund Groven

Styremedlem

På vegne av: Hjørtedal og Gransherad Sparebank

Serienummer: 9578-5999-4-1690280

IP: 51.175.xxx.xxx

2020-03-23 20:58:51Z

Lars Beltnes Svendsen

Styremedlem

På vegne av: Hjørtedal og Gransherad Sparebank

Serienummer: 9578-5999-4-864481

IP: 79.160.xxx.xxx

2020-03-23 22:07:49Z

Reidun Finkenhausen

Styremedlem

På vegne av: Hjørtedal og Gransherad Sparebank

Serienummer: 9578-5995-4-338924

IP: 93.187.xxx.xxx

2020-03-24 06:22:22Z

Torjus Bolkesjø

Styreleder

På vegne av: Hjørtedal og Gransherad Sparebank

Serienummer: 9578-5995-4-236292

IP: 79.161.xxx.xxx

2020-03-24 06:53:33Z

Ragnar Frøland

Styremedlem

På vegne av: Hjørtedal og Gransherad Sparebank

Serienummer: 9578-5995-4-232163

IP: 77.16.xxx.xxx

2020-03-24 09:51:13Z

Penneo Dokumentnøkket: SDWIX-GKCY8-F473-LJPHZ-5XGQK-ZZZD7

Dokumentet er signert digitalt, med Penneo.com. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

BDO AS
Leirvollen 21A, 3736 Skien
Løkkebakken 24, 3770 Kragerø

Uavhengig revisors beretning

Til forstanderskapet i Hjartdal og Gransherad Sparebank

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Hjartdal og Gransherad Sparebank.

Årsregnskapet består av:

- Balanse per 31. desember 2019
- Resultatregnskap for 2019
- Kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2019
- Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

Er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av banken slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Andre forhold

Denne beretning erstatter tidligere avgitt beretning, datert 6. mars 2020. Ny beretning er avlagt etter at styret og banksjef vedtok nytt årsregnskap og ny årsberetning den 23. mars 2020.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon identifisert ovenfor med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi, på bakgrunn av arbeidet vi har utført, konkluderer med at disse andre opplysningene inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å uttale oss om dette. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og banksjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og banksjef (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til bankens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

BDO AS

Espen Åsulfsen
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Espen Åsulfsen

Partner

På vegne av: BDO AS

Serienummer: 9578-5995-4-86713

IP: 188.95.xxx.xxx

2020-03-24 15:14:48Z

Penneo Dokumentnøkkel: UD31C-8YXEP-4TEGL-3IJL-EEEB4-PEBBZ

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

